

CRISTO
DE
METAT
MIRABU
ROM

W E
384

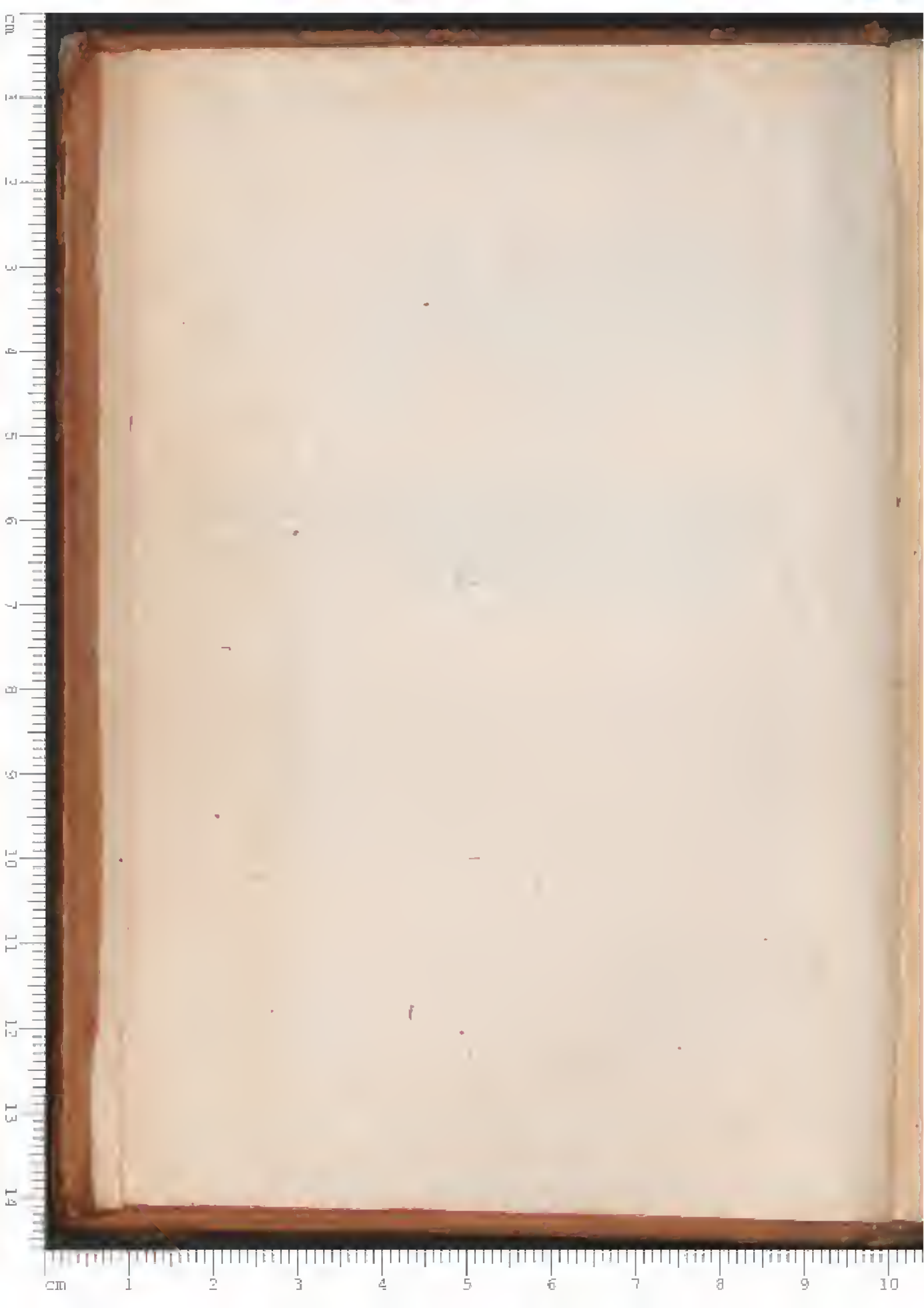

Ex Bibliothecâ
quam 16000. Voll. constantem
huic Abbatiaë S. Genovefæ Paris.
Testamento legavit Car. Mauris.
LE TELLIER Archiep. Remensis.

¹⁵
S. L. 384.

piece I (Dictionnaire 613)
piece II (Dictionnaire 606)
1183

In isto opusculo dicitur quomodo Romulus et Remus nati sunt et educati. Et postea Romulus factus est primus Romanorum rex et conditor romane urbis: quomodo et ordinem ipse et successores sui repperit. Et etiam de imperatoribus Romani imperii qualiter imperauerunt a primo Julio cesare usque ad tempus Constantini magni imperatoris. Quomodo Constantinus a lepra est curatus et a beato Siluestro baptizatus. quomodo sanctus Constantinus ecclesiam Romanam dotauit beato Siluestro omnibusque suis successoribus romanis pontificibus totam Italianam: omnes prouincias occidentales: regiones: loca: ciuitates: insulas que circa Italianam sunt: pio affectu dedit. De indulgentiis omnium ecclesiarum: et reliquis que Rome existunt. De stationibus in eisdem per circulum anni etc.

¶ Mirabilia Romane urbis.

Murus urbis habet trecentas sexaginta
et unam turrem. Propugnacula sex milia
et nonaginta. et xxij. miliaria porticularia. In
circuitu vero sunt. xxij. exceptis trāstiberim
et ciuitate leonina. et porticu sancti Petri. ubi
sunt viginti miliaria.

¶ De portis infra urbem.

Porte inclite sunt hec. Porta capena que
dicitur sancti Pauli. Porta Spia que
ducit ad domie quo vadis. Porta latina vbi
sanctus Johannes fuit missus in oleo. Por-
ta metioni vbi riuulus influit urbem. Porta
estuarina in latirano. Porta lauicana que maior
est que est iuxta sanctam crucem in Hierusalē.
Porta taurina vel tyburtina. que dicitur sancti
laurēti. Porta numētana. que vadit ad sanctam
Agnetam virginem. Porta salaria que vadit ver-
sus sabinam. Porta pincina. que est circa eccle-
siam sancti Felicis. Porta flaminia que est circa
ecclesiam sancte Marię de populo. Porta Colina

que est p̄tra templū Adriani supra pontem.

¶ De portis transiberim.

¶ Porte transiberi sunt tres. scz porta septimana vbi .v. laudes facte fuerūt C̄traviano inipatori. Porta aurea scz sc̄ti Pancracii porta portuensis. In porticu sc̄ti Petri sunt due porte scz porta castelli sc̄ti angeli ⁊ porta viridaria.

¶ De montibus infra urbem.

¶ Mons Janicul⁹ vbi ē sc̄tus Petrus. mōs thaurin⁹ qui dicit̄ ignitarins. mons aduentinus vbi est ecclesia sancte sabine. mons qui rinalis qa ibi stabant quirites vbi est ecclesia sancti Stephani que dicit̄ in celiomonte. mons torpeia vel capitolium vbi est palacium senatorū. mons palatin⁹ vbi est palacium mai⁹. Mons inquilinus super alios montes dicit̄ vbi ē basilica sc̄te Marię maioris. mōs rinalis vbi est ecclesia sc̄te Agethe vbi Virgili⁹ captus fuit a Romanis qui inuisibiliter exiens a carcere perrexit Neapolim.

¶ De pontibus vrbis.

Pōtes sunt istī pōs adriani r̄ iudeoz. pōs
fabiani iuxta p̄fatum pontē. pōs gratiani.
pōs senatorū pōs theodosij r̄ pōs valētini.

¶ Palacia imperatorū sunt hec.

¶ Palaciū magnū in mōte palatino. palaciū
senatoriū p̄pe sanctū Sixtū. palaciū Claudiū
inter coliseū r̄ sanctū petrū ad vincula. Pala
ciū Cōstantini in laterano. palaciū Romuli
inter sanctā Mariā nouā r̄ cosmā : vbi sunt
sex edes pietatis r̄ p̄cordie vbi posuit Romu
lus suā statuā dicēs. hec statua nō cadet do
nec r̄go pariet. r̄ statū cū beata r̄go peperit
status conuit. palaciū traiani vbi est colūna
r̄ passuū. palaciū siluestri. palaciū antonij.
vbi est alia colūna. r̄ r̄xiiij. passuū. palaciū ne
ronis. vbi ē angulea sancti petri. palaciū Oc
tauiani ad. s. Laurentium in lucina.

¶ De Arcubus triumphalibus.

¶ Arcus triūphales sunt hij q̄ fiebāt alicui
impatori redeunti. sub quib⁹ cū honore duce
bāt a senatorib⁹ r̄ ei⁹ victoria ad memoriā

eorum in arcu sculpebat. Arcus Theodosii, Valentiniani et Gratiani imperatorum ad sanctam Catherinam. Arcus Constantini imperatoris iuxta Coliseum. Arcus. vii. lucernarum Titii et Vespasiani, ubi est cadela brui Moysi cum archa habens septem brachia in pede turris calculatorie. Arcus Julii et senatoris ad sanctam Mariam novam. Arcus Octavianii imperatoris ad sanctum Laurentium in lucina. Arcus Antonii ad columnam.

¶ De Arcubus non triumphalibus.

¶ Alii sunt Arcus non triumphales, sed memoriales, ut est Arcus pietatis ante sanctam Mariam rotundam, ubi accidit quedam historia de paupe muliere, cuius filius occisus erat a ricine sue filio, que petijt ius sibi fieri ab imperatore Traiano parato ire ad exercitum, qui se iudicaturum in reditu. Que respondit forsan domine non redibis, qui statim fecit ibi premissorium: et fecit ei secundum quod petierat, iudicavitque iuvenem homicidam moriturum, quem mulier petijt sibi reddi per recompensationem filii sui mortui quod

ei factū est. ⁊ mulier fatebat̃ se plenū ius ac-
cepisse. ⁊ mulier ditata ab impatore recessit.

¶ De termis.

¶ Terme dicūt palacia magna hūtia maxi-
mas criptas subterraneas. in qbus tpe hye-
malī fiebat ignis maxim⁹. Estiuo aut tpe re-
plebant̃ aquis ut curia ī supiorib⁹ cōmorās
magis delectaret̃. qđ in termis Dyocleciani
⁊ maximiani adhuc videri pōt. terme limpie
dis apud. s. Laurentiū ī panispna. terme do-
miciani tiberine sunt retro Mariā rotundā
Terme Alexādrine vbi ē hospitale d̃ termis

¶ De Theatris.

Theatra sūt ista: theatrū titi ⁊ vespasiani ad
cathecūbaz. theatrū Tarquini impatoris ad
septisoliū. theatrū pompeii ad. s. Laurentiuz
in damaso. ⁊ est ibi theatrū flāmineum.

¶ De Angulea sancti Petri.

¶ Ibi ē memoria cesaris vbi splēdid⁹ cinis ī
suo sacro fagio idem malo ereo requiescit. ut
sicut eo viuente totus mundus ei subiectus

erat sic ipso mortuo oīa corpora mortuorū sibi
ubi subiacerent ubi in giro mali scriptum est.
Cesar tantus erat quo nullus maior in orbe
Sed in modico nunc tam magnus clauditur
antro. Intra scriptura stat cesaris alia colū
na. Regia structura quāta nō extat in aula.
Si lapis ē vnus qua fuit arte leuatus. Et si
sunt plures dic ubi pgeries. ¶ De cimiterijs.
¶ Cimiteriū calepodij ad .s. Pācraciū Cimi
teriū .s. Agathe. Cimiteriū viti ad portā colo
niam .s. felicitis Calixti ad cathecumbas. Ci
miterium concordiani foris portam latinam
sanctę Agnetis. ⁊ alia q̄plura cimiteria que
in multis locis descendebant per trīs milia
ria ubi sancti abscondebantur.

¶ Loca ubi sancti passi sunt.

¶ Foris portā spiā fuit decollatus. b. Sirt.
p̄pe dñe quo radis ubi fuit templū martis
ante .s. nereū in us cauati. ad .s. Gregoriū do
mus lucine ⁊ est ibi velum aureum aqua salū
ua. ad .s. Anastasiū ubi decolat⁹ fuit .s. paul⁹.

ortus lucine vbi ē ecclia .f. Pauli ⁊ est ibi ppe
amphibiarum vbi ē corda in q̄ iactatum erat
corp⁹ .f. Sebastiani q̄ reuelavit corp⁹ suū lu/
cine dicēs. inuenies corp⁹ meū pendēs in vi/
co p̄ pedes iuxta stratā q̄ dīr via cornelij iux/
tārolū arcus Romanorū vbi .b. Silvester ⁊ cō/
stātin⁹ obligauerūt se ad inde vbi fuit dom⁹
⁊ illurū s̄n̄ martē. terme lāpadis vbi fuit affla/
t⁹ .f. Laurē. ī panisyna palaciū tiburtinū vbi
deci⁹ ⁊ valerian⁹ receſſerūt a .b. lauretio mor/
tuo. Arc⁹ s̄n̄ ameus ad pontē iudeorū trāstibe/
rim infra palaciū neronis ⁊ templū apollinis
q̄ dīr .f. petronella s̄n̄ eccliaz .f. petri fuit var/
ticanuz vbi vates .i. sacerdotes canebant sua
officia. s̄n̄ tēplū apollinis fuit castrū neronis
vbi nunc ē ecclia .f. andree. In fastigio p̄tbe/
onis .i. Marię rotūde fuit pinea erea deaura/
ta. q̄ nunc ē s̄n̄ templū .f. petri. q̄ coopta erat
tabulis creis deauratis ita q̄ a lōge videbat̄
quasi mons aureus. cui⁹ pulchritudo adhuc
partim apparet.

¶ De Templis.

Ante palaciū alexādrī fuit tēplū Eneę r Pō-
pei mire pulchritudinis. monumentum vero
Pompei qđ dicit̃ marmoreū decēter ornatuz
fuit. oraculū Apollinis r ecclia sc̃i Viti fuit
secretariū Aeronis. In palacio Antonij ē tē-
plum diui Adriani. In cāpo martis fuit tem-
plū martis in quo eligebant̃ p̃sules. iij. kal.
Iulij r morabant̃ usqz ad kal. Ia. In hoc tē-
plo ponebāt Romani rostra nauijū ut essent
spectacula omniū gentiū. Juxta Pantheon
erat templum Minerue. Apud Cyriacū erat
templū veste. In calcarī est templuz veneris
Monasteriū Rose fuit castellum Junonis.

¶ De Capitolio.

¶ Capitoliū dicit̃ qđ erat caput toti⁹ mūdi.
in quo p̃sules r senatores morabant̃ ad con-
sulendū vrbem. cuius facies coop̃ta erat mu-
re altis r aureis vitro r auro vndiqz cooper-
tus. Infra capitolij fuit palaciū pro magna
parte aureū. lapidibus p̃ciosis ornatū. qđ
dicebat̃ valere tertiā partē mūdi in quo tot

statuꝛ erant imaginũ quot sunt mũdi puin-
cie: ⁊ habebat quelibet imago tintinabulũ in
collo p̄ artẽ mathematicã dispositũ. ut iquã-
do aliqua regio po. ro. rebellis efficerẽ statĩ
huius puincie imago vertebat dorsum ima-
gini vobis ro. que maior erat sup̄ alias tanq̄
dñs ⁊ tintinabulũ qđ habebat in collo sona-
bat. Tunc custodes ~~capitolii~~ dicebãt id sena-
tui. statiq; mittebãt legatos militem ad expug-
nadũ puinciã. erãt in capitolio plura tẽpla.
sup̄ arcũ erat tẽplũ cesaris ⁊ veste vbi senato-
res ponebãt iuliuẽ cesarẽ in ca. sedra. vi. mar-
cii. ⁊ ex parte capitolii erat templũ Junonis.
Juxta for. publicũ erat templuz Herculis in
trapeio ⁊ achillis vbi interfect⁹ est iulius ce-
sar a senatu in loco vbi est ecclesia ara celi: et
fuerunt tẽpla simul iuncta. Palaciũ Phebi ⁊
carmetis. vbi Octavian⁹ vidit visionem suã
in celo. Juxta canepariũ est templum Jani.
qui erat custos capitolii.

¶ De equis marmoreis.

Equi ⁊ hoīes nudi signāt q̄ tpe impatoria
tiberi fuerēt duo philosophi iuuenes scz pra
xiteles ⁊ phitias q̄ dicerēt se esse tāte sapiētie
ut q̄d impator ill' absentib⁹ in camera sua di
ceret ipsi referret d̄ Xbo ad Xbuz. q̄d fecerūt
ut dicerūt ⁊ nō inde pecuniā petierūt sz mēo
riā sempiternā ita q̄ p̄ hi hērent duos equos
marmoreos calcātes terrā q̄ signāt p̄cipēs
hui⁹ seculi q̄ nudi sunt circa equos signat q̄
altis ⁊ extēsis brachijs ⁊ replicatis digitis
narrabāt q̄ futura erant ut sic nudi sunt ita
sciā hui⁹ mōi ī mētib⁹ eorū nuda ⁊ apta erat

¶ De rustico sedente super equum.

¶ Ad lateranū est equus ereus ⁊ deauratus
qui dicitur caballus Cōstantini. sed non est sic
nā q̄ volūt scire verū hoc plegāt. tpe Julium
⁊ senatorū quidā rex potentissim⁹ ex orientis
partibus romā venit multa strage Ro. popu
lum affligens tunc q̄dam rusticus armiger.
magnę fortitudinis. virtutis. ⁊ prudēs. dicit
Julis ⁊ senatoribus. Nunq̄d si esset aliquis

liberans vos de tribulatiōe ista quid a sena/
tu recipere mereret responderunt quicquid pete
ret obtineret. qui ait illis date mihi. xxx. talē
ta auri ⁊ insup memoriā fieri sempiternam ⁊
q̄ equū erum staturā meā desup facietis. et
ab illis vos in breui liberabo qui dixerunt se
om̄ia facturos. ille hō ait media nocte surge
tis ⁊ omnes estote armati bene ⁊ stetis infra
muros ī spelūca ⁊ quicquid vobis dixerō faci
etis ⁊ responderūt faciem⁹. rusticus hō ascē
dit equū suū maximū sine sella tollēsq; falcē
exiit foras tanq; vellet colligere herbas. vi
ditq; regē venientē ad arbores p̄ necessaria
suis sup quā arborē q̄dā cucumagia sedebat
dulciterq; canebat. rustic⁹ hoc vidēs accessit
ppi⁹ ⁊ socij regis putātes rusticū d̄ suis esse
clamare sic ceperūt. rustice nō tāgas regē. q̄
si tetigeris suspēderis. rustic⁹ hō spretis eorū
minis. p̄ fortitudinē reges parue stature cito
arripuit. ⁊ eum subleuans posuit corā se sup
equuz. ⁊ fugit ad urbē velociter clamās voce

magna ad hoīes vrbis in cavernis latitātes
Exiite foras interficite exercitū regis. quoni-
am ipsuz corā me nūc teneo captū. q̄ ereitēs
ad vocē eius multos occiderunt. ⁊ alii in fur-
gam versi sunt. Romani habito triūpho sol-
uerunt ei aurū qđ petierat. ⁊ fecerunt memo-
riam ei⁹ ⁊ in pñzatione stante sue quam por-
tauerunt coram palacio Laurentensi vnum e-
quum ereum ⁊ deauratum. ⁊ staturam ipsius
desuper sedentem deauratam. extensa manu
dextera. cum qua regem ceperat. ⁊ super ca-
put equi quādam cucumagiam posuerūt ad
cuius cantum victoriam habuerunt. ipsā sta-
turā regis que parua erat retro ligatā mani-
bus sub equo memorato collocauerunt.

¶ De Coliseo.

¶ Coliseū fuit tēplū solis mirē magnitudis
⁊ pulchritudinis. diuersis cavernis adapta-
tū. ⁊ cooptū erat celo ereo ⁊ deaurato. vbi tor-
nitrua. fulgura. ⁊ choruscations fiebāt. ⁊ plu-
uie mittebant̄ p̄ fistulas plūbeas ⁊ erant ibi

signa supcelestia. ⁊ planete cū sole. ⁊ luna. q̄
dignis rebi videbāt. In medio sedebat dñs
p̄eb⁹ de⁹ solis. qui pedes ad terrā vertebat
⁊ caput ei⁹ celū t̄gebat. qui palmā in manu
suā tenebat designās q̄ Roma totū mundū
regebat. post hō multū t̄pis speciū bt̄is Sil
vester iussit templū destrui. ⁊ etiā alia quam
plura ne peregrini venirēt Romā p̄pter edifi
cia antiq̄ ⁊ deoz samā. ⁊ nō p̄pter ecclias san
ctoꝝ trāsrēt multimoda deuotōe. Caput ve
ro ⁊ man⁹ p̄dicti ydoli cū pomo ad palaciū ī
laterano fecit poni in memoriā q̄ palma ⁊ ca
put Samsonis falso vocant̄ a vulgo. Palaci
um p̄fatū erat tēplum turbi p̄ qd̄ intrabāt
⁊ p̄fata filatio in querimonia fundebāt tē
pore psultuū ⁊ senatorum orationes.

¶ De sancta Maria rotunda.

¶ Agrippa p̄fat⁹ subiugavit Ro. se sclauos
⁊ satones occidere fecit ⁊ iussit. iij. legiones
in eius reuocatione tintinabulū statue p̄sti
dis quē erat ī tēplo iouis ⁊ minerve sonabat.

qz vniuscuiusq; regni. toti? orbis statua erat
in tēplo illo posita cū tintinabulo ad collum
qñ sonabat regnū. id cognoscebant rebelles
h? aut statue p̄sidis t̄tinabulū audiēs sacer
dos qui erat ī spelunca in ebdomada illa nū
ciabat sacerdotibus senatores autē legionem
hanc prefato Agrippa iniunxerunt ut irēt ad
persas subiugādo q; omīno renuēs et dicens
se nō posse pati t̄m laborem tandē victus per
tijt p̄siliū trium dieꝝ infra quos q̄daz noc
te ex nimio cogitatu fatigatus obdormiuit ⁊
apparuit ei quedā femina q; ait agrippa qd
cogitas in magno es cogitatu p̄solare ⁊ proi
miste mibi tēplū quale ostēdam tibi ⁊ dicam
tibi quō eris victurus q; dixit faciam dñā. il
la ostendit ei in visione templū rotundū ad
modū p̄rtheon. ille vero dixit dñā que es tu
que respondit ego sum cibellis mater deorū
fac mibi libamina ⁊ neptuno q; est de? maris
ad honorē meū q̄a tecū erim? ⁊ vices oēs re
belles. Agrippa hō surgēs hęc recitauit sena

tui et ciuitates acceperunt. Xbis suis igitur cum
magno apparatu nauium et v. legiones militum
venit ad persas et eos debellauit. et posuit sub
tributo senatui ro. annuatim. et rediens roma
fecit templum fieri quod promiserat. et dedicauit ad
honorē cibellis matris deorum. et imposuit huic no
mē pantheon et fecit flaturā cibell' deauratā
quā posuit in fastigio pantheon sup foramē et
condidit eam mirifico enī tegemto ereo et deau
rato postea homo multū tempore beatus Bonifacius
papa vidēs id templū tam terribilit' dedica
tū ad honorē cibell' a nōis xpiani perturbarent
aliquoties a demonibus accessit ad impatores
xpianus rogauit eū hoc templū sibi tradī quod im
pator eidē libēter concessit. papa homo cum ro. po.
i. kal. nouēbris dedicauit idē et statuit ut ex
illo die ro. po. cum ro. pon. ibi puenirēt et papa
missas celebraret et pplus cōicaret sicut in die
natali dñi et eodē die p vnīuersū orbē festum
beate Mg. Marię et omniū scōp. celebraret.

¶ De Octauiano Imperatore.

Post vero multū tēpōe senatores vidētes Oc-
tauiānū tāte pulchritudinis ⁊ p̄speritatis ⁊
q̄ totū tributariū fecerat dixerunt volumus
te adorare. q̄a diuinitas in te est si hoc nō es-
set nō emergerent tibi p̄spera. Qui renuens
inducias postulauit: ⁊ ad se sibillā Tiburti-
nam vocari fecit. cui q̄d senatores dixerunt
recitauit. ⁊ q̄ spaciū triū dierū petijt ut sibi
p̄fuleret. ī q̄b⁹ arū ieiuniū opata ē. Post tres
dies r̄ndit impatori sit iudicij signū tell⁹ su-
dore madescit. ē celo rex venit p̄ secula futur⁹
illico. Postq̄ dixisset hoc celū aptū ē ⁊ splen-
dor marim⁹ irruit sup eū. viditq̄ ī celo virgi-
nē pulcherrimā. ⁊ puerū in brachijs tenentē
sup altare dei q̄d miraret̄ valde. audiuit voi-
cē dicentē. Dec ara ē filij dei. Qui statī p̄ci-
dit ī terrā ⁊ adorauit xp̄m venturū. q̄d reci-
tauit senatorib⁹. de quo mirati sunt valde. et
fuit hęc visio in camera impatoris. vbi nūc ē
ecclā sctē Marię ī capitolio ⁊ ideo vocat̄ sctā
Maria Ara celi ⁊ ē ecclā fratrum minorū. finis

Roma ciuitas sancta
caput mundi Anno conuersionis
Troiane. cccc. v. Abundi vo
Ad. cccc. r. l. Item Romulus et Remus ex
marte Jlia rhea Silvia nati sunt. Romulus
esto dicat Seruius Romu appellatu fuisse
et p Romo Romulu blandimeti ca. deinde
gaudet eniz diminutiuo bladitie. Sed quia
Luius florius et oes historici ipm scribunt
Romulu ideo oes sequunt. Et Romulus
inquā Jlia rhea filia mfe genitus: ex mfe
pfe seu credito seu ficto: cu verius credatur.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14

facerdos martis. S; vt honestior eēt culpa
dixerūt romani principē suū ex deo Marte
genitū: qđ tā patiēte aīo tulere gētes qđ eā
aīo romanoꝝ impiū passe sunt. Fuit p̄mus
rex ⁊ p̄ditor vrbis romane: h̄ vtz potuerat
filius marci eē ponit eōs li. Vir. enei. ⁊ li. d.
aīa. c. lv. ⁊. li. de angel. c. xix. Itic primū lucē
attigerit teste Lino p̄uo ab vrbē: cū quo
p̄uenit oēs historici seuiam Amulij p̄is
atq; Albanoz regis exptus est: a q̄ vna cum
fīe Remo iussus ē in tyberī mergi. h̄ stagnā
tib⁹ sec⁹ ripā vadis abiectos infantes decre-
scēs: aqua velut scelus refugerunt reliq; in
sicco. Itic. in li. aq. dul. c. rymon. De q̄ dixit
Quid. i. ij. fast. Sc̄ vbi cognouit p̄tēptator
Amulij equi aune iubet mergi genios: sce-
lus vnda refugit: i sicca pueri destituit b̄sio
Tūc picus auis martia primū tātisq; infan-
tes aluit. deinde lupa sitiēs ad hoz vagitū
tracta mutato cursu vberib⁹ suis aluit: dicē
te Quid. p̄allegato. ij. li. Lacte qđ infantel
nescit creuisse ferino: Et picū expositū sepe
tulisse cibos. Hāc lupā volūt aliqui verā ⁊
alig fictā: vtraq; enī fama est. qđ fuerat ficta

mōstrat Entropius dicēs in li. i. Rex pui-
los ppe ripā tyber; expositos faustulus re-
gū armētī pastor ad achā laurētianā vxorē
suā detulit; q̄ ob rapacitatē corpīs questuo-
si lupa a vicinis appellabat. vñ vsq; ad nra
tpa meretricū cellule lupanaria nūcupant.
Ad hui⁹ verificatiōez Lactā. in. i. diui. isti.
adducit exēplū dicēs; Romani ab Atheniē
sib⁹ mutuati sūt exēplū; apd̄ quos cū me-
retrix tyrannū occidisset Lena noīe; q̄ ne-
phas erat simulachrū meretric; in tēplo po-
ni aīalis effigiē posuerūt; cuius noīe ip̄a ge-
rebat. Itaq; vt illi ex noīe; sic isti ex p̄fessio-
ne momēta fecerūt. Qd̄ fuerit ista lupa cla-
re ponit Lucius flozus in li. i. r Plinius
de vīris illust. S; clari⁹ Lucius flozus in
li. i. sui ep̄i. r Linius dicēs in p̄mo ab vrbe.
Tenet fama cū fluitantē aluesi quo expositi
erāt pueri in sicco aq̄ destituisset lupā siti-
entē ex mōtibus q̄ citra sunt ad puerilē va-
gītū cursuz flexisse. eāq; infantib⁹ adeo mite
p̄buisse māmas; vt etiā ip̄os lingua lāberet
hos reperiēs Faustulus magister regū pe-
cor; Alia laurētie vxorū educādos dedit.

Est qui eā vulgato corpore inter pastores lu-
pā agnōiatāz credāt: hec Livi^o. Cōfirmat
hoc habit^o ipsius q̄ fuit lupo coruiza Jove
mutuatus exemplū: Qui vos est almat̄ her-
capre nutricis sue pelle. De q̄ dixit Virgi-
lii. i. enei. Donec regina sacerdos parte
gravis gēnā partu dabit illa plē. Inde lu-
pus inde lupo suluo nutricis regmine letus.
Romulus excipiat gentē ⁊ manortia p̄det
Adenā: romanosq; suo de noie dicet. Au-
gustin^o aut̄ in. xvij. de civi. del. ⁊ Plinius
in. viij. historie nālis mōstravit utrūq; fuisse
possibile. Et p̄cludit utraq; postq; singulis
historicus p̄uenit cū Liviō: q̄q; si eis infā-
tibus p̄ quos tanta ciuitas cōdenda fuerat
de aqua diuinitus liberatis p̄ lactantē ferā
deus voluit subuenire: quod mirum est.
Item Romulus centū ex senatoribus dele-
git quoz p̄silio oīa agerent: vt hētur in cro-
nica impatorū Leonardi Bretāni li. i. roma-
ne historie quos senatores pp̄ senectutem
p̄is ad similitudinē cure noīauit. Adille etiā
pugnatores delegit q̄s a nūero milites ap-
pellauit. Rexit annis. xxxvij. postea fulmie

perijt. Habet etiam in cronica Romanorum im-
peratorum mater istorum geminorum videlicet Ro-
muli et Remi vna cum lege defossa: et pue-
ros in Tyberim demergi iussit etc.

Successor primus Romuli Popilius pa-
ter Nume secundus romanorum regis ponitur eo-
dem libro. Virg. c. Numa popilius romae tri-
bunus plebis. Successor Popilij Tullius
hostilius qui rexit. xxij. annis: qui nepos istius
hostilij qui sub Romulo bello cecidit: stre-
nue aduersus Sabinos pugnavit: put scripsi
eodem libro Virg. c. romulus. Cui memoria
et sue virtutis titulus fuit Rome tertius rex
creatus: illo quidem tempore quo Danasses re-
gnabat in Hierusalē. Item primus qui purpura et
fastibus usus est. Successor Tullij hostilij
Ancus rexit annis. xliij. potentissimus: qui ius seria-
le perdidit. i. more indicendi bella. etc. eodem
libro. c. Ancus martius. Successor Ancij
Pisces tarquinius: qui rexit. xxxvij. annis:
qui a Plinio in li. de vir. illust. connotatur.
Tarquinius piscus a Romulo rex romano-
rum quintus Demorathi exulis Cornicij
filius: quem regem frequenter historici Lu-

ebonem dicunt multa opatus est. incho-
avit edificare capitolium in cronica roma-
norum imperatorum; ut habetur libro primo.
Successor Prisci Tarquini Servius tullius:
qui regit annis .xliij. et inter omnes pri-
mus qui cæsus excogitavit. Successor Ser-
vii tullii Tarquinus superbus: qui regit annis
xxx. qui ab historicis notatur Lucius tarqui-
nus ob mores cognomēto superbus. fuit pre-
notati Tarquini filius ex uxore Canogle
put scripsi eodem li. Tit. c. servius tullius.
Hic teste Eutropio li. i. primus excogitavit
vincula; fustes; carceres; pedes; catenas
et exilia; prout dixit eodem libro. Tit. c. ser-
vius tullius. ubi de ipsius principio cum fuit
rex septimus romanorum. Hinc cōsules cepe
per uno regere dñio. Hæc cā creati sunt; ut si
unus malus esse voluisset; alter eorum huius potestatem
siles coecret. et placuit ne impius loqui hē-
ret; ne per diuturnitatem potestatis insolentiores
redderent; sed civiles semper essent qui post
annum sciret se privaturos. De quorum claritate
habetur plene in cronica romanorum impatorum
rū Aretini. et in li. viij. romane historie.

Iulius cesar primus impator: Alexandria
venit: cui Ptole^{us} insidias rex parabat: que a
cesare bello victus a nilo perijt: vt patz vbi
agit de cesare pmo. Cesar g^o potit^{us} egypto
deo p^{re} regnū dedit. et ipse prim^{us} accepit sin
gulare imp^{er}ii romanoz. a quo oēs romani
principes romanoz cesares appellati sunt.
S; piurātibus in cū. lx. vt amplius senatori
bus in curia. xxvii. vulneribus p^{er}cutus oc
cubuit. **R**e. vbi agit de cesare pmo iparore.
Secūdus impator Octavianus augustus:
a quo oēs romanoz reges dicunt^{ur} augusti:
regnavit annis. lvi. et mētib^{us}. vi. Deficiente
autē principatu pontificū in iudea Herodes
anticipatri ascolanice et m^{er}itis arabice filius
a romanis iudeoz principatū accepit. quez
tenit an. xxxvi. Et ne ignobilis et sanguie
iudeoz argueret exneus p^{ro}bu^{er}it libros oēs
qbus cōtinebat nobilitas iudeoz. insup vt
suā sobolē regio sanguini p^{ro}misceret ab dica
ta de fide feia hierosolimitana quā p^{ri}mat^{us}
v^{ir}ozē acceperat: naz ex eo filio anticipatre
sibi Mariamne sociavit filiā Alexandri Ari
stoboli: nepoteinq; fratris Hircay: qui ante

fuit rex iudeoz. hic Herodi genuit. v. filios
quoz duos Alexandrū & Aristobolū occi-
dit ipse in Samaria. Nec fecit diuturna mo-
ra quā mīez illoz qua nil carius habuerit oc-
ciderit. Re. ii. Vir. ubi agit de herode asco-
lonita. hoc tpe qz. AD. Antonius qui tene-
bat Asiā & orientē repudiauerat sororē Au-
gusti. Cleopatraqz duxerat in vxorē: inter
Antonium Cleopatram & Augustū ortū bellū
s fugati apd leucas Antonius & Cleopa-
tra seipos occiderūt. Et sic terminatū est re-
gnū egyptioz qd a primo Ptolomeo La-
gi filio vsqz ad Cleopatram stetit. ccxcv. an-
nis. Anno cesaris Augusti. xl. A morte vō
Cleopatre & Antonij qñ egyptus in prin-
ciā versa est anno. xxxvij. & ab vrbe cōdita
anno. dcclij. quo p̄ vniuersū orbē pax firmis-
sima dei ordinatiōe ab Augusto firmata fu-
erat dñs n̄r ih̄s xp̄s filius dei etatē mundi
septā suo p̄secrauit aduētū. Itē diebus Oc-
tavianū augusti trāstyberim de taberna me-
ritoria fons olei de terra erundauit: ac p̄ to-
tum diē largissimo riuo fluxit: significās ex-
gētib⁹ xp̄i grām. tūc etiā circulus ad celest̄

spem arcus circa solē apparuit: vt hētur in
cronica: romanorū impatorū Leonardi are
tini li. vii. Anno impij Augusti. xliiij. Herodes
des morbo inaudito ⁊ scātētib⁹ toto corpore
vennibus digne morat. Req. li. Cii. vbi de
Herode ascalonita agit. Sz Archela⁹ eius
filius ab Augusto substatutis regnavit an
nis nouē vsqz ad Augusti finem. Tyberius
pinguis preuignus Augusti filius impa
tor. iij. q. impauit annis. xliij. Re. li. Ciiij. c.
tyberius. Anno. ro. xii. impij sui Pilat⁹ iu
dex procurator ab eod⁹ dirigit āno. xviii. in
terru Tyberii dñs nr̄: Is xps sua passiōe re
demit mundū anno etat⁹ sue. xxxiii. ⁊ eo ma
gis q̄ ei vita ppagata est ab. viii. kal. april.
quo die pceptus in virgīs vtero est de spū
sancto: vt narrat Piatina in vitas pontifi.
vbi scribit ad Sixtū quartū. Cuius etiā tpi
bus facies ⁊ vultus scāt⁹ nr̄i redēptoris a
scētā Hieronica p mare de hierusalē Romā
portata ⁊ adducta: qua visa Tyberius mor
ā morbo liberatus est. Gaius cognomēto
Callicola impator quartus romē impauit
annis. iiii. mētib⁹. x. diebus. viii. anno dñi

xxxvij. hic Herode agrippa amicum suum libe-
rauit a vinculis. et cum fecit Iudaeae regem. ubi
regnavit annis. vii. usque ad quartum annum
Claudii. Quo quidem percussio ab angelo suc-
cessit in regnum eius Agrippa: in quo mansit
annis. xxvij. usque ad exterminium iudeorum. He-
rodes autem tetrarcha petens amicitiam Sani co-
egente Herodiade romana venit: hunc accusat ab
Agrippa tetrarcham perdidit. fugiens ergo cum He-
rodiade Hispaniam petunt. Pilatus qui sententiam
damnationis dixerat tantis angustiis a Galo per-
cussus et carceratus se sua manu peremerit.
Sani autem sentiens in iudeos sancta eorum lo-
ca idolorum sordibus perperamuit. His temporibus
Mattheus in India predicans euangelium scripsit.
Claudius. v. impator cepit imperare anno
dñi. xx. et impavit annis. xiiij. mensibus. viij. et
diebus. xxvij. His temporibus Petrus cum primo
fundasset ecclesiam Antiochenam romam venit
tenuit cathedram episcopalem annos. xxv. usque ad
ultimum Neronis annum. Re. li. viij. ubi agit
de Petro aplo. Marcus euangelium rome
scripserat petro eum mittente. iij. anno Clau-
dii: predicat in egypto. Re. li. viij. ubi agit de

Marco euāgelista. Eodē anno fames gra-
uissima cuius Lucas meminī facta est.
Nero imperator. vi. impare cepit anno dñi
lviij. ⁊ imperauit annis. xij. mēfib⁹. viij. di-
ebus. xxvij. Huius secūdo anno Festus iudee
pcurator successit Felici: a quo Pau-
lus apłus romā vincetus per biennū stetit
in custodia libera. Post hoc nondū rabido
sentiente Hierone dimittitur ad predicandū
Re. li. Cij. vbi agitur de Paulo apło. ⁊. c.
Nero. Jacobus frater dñi cum. xxx. annis
recessit ecclesiam. viij. anno Hieronis circa
annos dñi. lxx. a iudeis lapidatus ⁊. Albi-
nus successit in magistratu iudee. Albinus
aut florus cui⁹ luxuriā ⁊ auaritiā ceteraq;
flagitia nō ferētes iudei ⁊ romanos rebella-
rūt; aduersus quos Vespasians. Ad. milī-
tie plurimas vrbes inde cepit. Interī Ne-
ro prim⁹ xpianos psequit: int⁹ quos Petrū
apłus ⁊ Paulū occidit gladio. Balba i-
pator. viij. put scribit i crōi. mar. ā. dñi. lxxi.
vi. lxxij. ⁊ impauit mēsb⁹. viij. in hibernia vi-
tell⁹ germāia otto tenēte implū rome p an-
nū sese interfecerit. Re. li. v. vbi de ist⁹ agit

Vespasianus impator. viii. impauit ānis. ix.
mēsis. ii. diebus. xxi. cuꝝ cepisset impare
put scribit in cronica. AD. anno dñi. lxxvii.
hic apud iudeā impator ab exercitu noiatus
bellū amendās filio Tito romā venit: qui
ii. anno iudeoꝝ regnū subuertit: templūqꝫ
solis strauit post ānos prime sue p̄structōis
ccxxix. R. c. li. Vir. vbi agit de Tito Vespasiani filio. p̄sumatūqꝫ est bellū anno. iiii.
duobus quidē Nerone viuente ⁊ duobus
aliis. Postea Titus Vespasiani filius im
perator. ix. cepit impare anno dñi. lxxvii. et
impauit annis. ii. mēsis. ii. vir quidē mi
rabilis oīm virtutum genere abundans: vt
amor ⁊ delitie humani generis diceret.
Domitianus frater Titi iunior impator. r.
cepit impare put scribit in cronica. AD. ans
no. dñi. lxxv. ⁊ impauit annis. xv. mēsis
v. hic secūdus post Nerone xpianos p̄se
quit. sub quo Jobes euangelista ⁊ apls in
pachmos insulā relegatus cū eū misisset in
doleū feruētissimi olei sine vilo cruciata v̄
pēna. R. c. l. b. 20. Virgiliū. c. Domitianus.
Nerva impator. xi. impauit āno. i. mēsis

quatuor et diebus. viij. Sic suo edicto cun-
ctos qui a Domitiano exultauerant reuocauit
quod Jobes ap[osto]lus ab exilio liberat[us] ephesus
redijt et p[ro] eius absentia vidit ab hereticis fu-
isse percussus fide[m] p[ro]festis hac descriptu[m] in eu[an]g[el]io
stabiluit.

Troian[us] imp[er]ator. xij. cepit imp[er]are a[n]no d[omi]ni
et imp[er]auit a[n]nis. ix. mensib[us]. vi. et dieb[us]. xv.
Re. li. Air. c. troian[us]. Hui[us] t[em]p[or]e ap[osto]lus Jobes
lvi. anno post passi[on]em d[omi]ni: etatis aut[em] sue
xciiij. Ephesi placida morte quieuit. Plini[us]
secundus orator et historic[us] imensus b[e]t[ur].
Pantheon Rome quod Domitianus fece-
rat fulmine peremaf: cui nomen inde datu[m]
est quod om[n]i deo[rum] sit ipsa domus habitaculu[m].
Adrian[us] troiani fili[us] imp[er]ator. xij. imp[er]auit an-
nis. xxi. cui[us] imp[er]are cepit circa an. d[omi]ni. cxxix.
hic iudeos rebelles domuit et itro[er]endo hie
rosolyma licetia ablata qua[m] ip[s]e in optimu[m]
statu[m] muro[rum] extractio[n]e reparare Helia de suo
no[n]ie reparare recepit. Re. li. Air. c. adrian[us].
Antonin[us] cognom[en]to pi[us] imp[er]ator. xiiij. cu[m] fi-
lio suo Aureolo et Lucio c[ir]ca a[n]nos d[omi]ni a iu-
deis cepit imp[er]are et imp[er]auit an. xxij. et. iij. me[n]s[ibus].

Marcus aurelius antonius imperator. **xxi**
imperavit annis. **iiii.** cū cepisset imperare a:
dñi. **ccxx.** huius tpe in palestina vrbis Nico
polis que prius Emaus dicebat p̄dita est.
hec est illa Emaus quā dñs post resurrecti
onem ingressu suo: sicut narrat Lucas: san
ctificare dignatus est. Aureolus alexā
der imperator. **xxii.** imperavit annis. **xiii.** cū
imperare cepit anno dñi. **ccxxii.** hoc tpe
Origenes per totum orbē gloriōsus hētur
nec inīz cū scribit Beda de ip̄o: Origenes
tm̄ scribēdi sedulus fuit vt Hieronym⁹ q̄dā
loco. v. mīlia librorū ei⁹ se legisse meminert
Adrianus imperator. **xxiii.** imperavit ānis
li. cum cepisset imperare anno dñi. **ccxxix**
hic fuit genitus patre ⁊ matre barbaris au
ctōitate Hællij Lāpredis ⁊ Ruffini in aīa
libus romanorū. Gordianus imperator
xxiiii. imperavit annis sex. cum cepisset im
perare anno dñi. **ccxxix.** prout scribit Ruf
fius in aīalib⁹ romanorū. Iste adhuc ado
lescens ex senatus sententia cum letitia po
puli factus imperator. Philippus cum
Philippo imperator vigesimusquintus inīz

peravit annis p̄ut scribit Ruffinus in aīa
lib^o romanorū cū cepisset impare anno dñi
ccxlv. hic p̄mus oīm impatorū xp̄ianus fuit
vna cū filio suo baptizat^o ē vt dicit Ruffin^o.
Decius impator. xxvi. impavit annis. ij. et
iij. mēribus. et cū impare cepisset anno dñi
cc. lvi. hic Ph̄bilipp^o p̄rem et filiū interfecit;
hic bello a Goth. s. occidit. s̄ fracto fundo
plaustrī nunq̄ poterat inueniri; ideo alibi
q̄ a diabolo et alibi dicit a Goth. his rapt^o.
Gallus cū volusiano filio impator. xxvij. im
peravit annis. ij. et. iij. mēribus. Cuius tpe
Prigenes anno. lxx. etatis sue; non tamen
integre impleto defunctus est et i Tyro vr
be sepultus. et Cornelius ep̄us Rome ro
gatus a quadaz matricona Lucina corpa
ap̄toꝝ noctu de cathedumbis leuauit et po
suit Pauli corpus in via Hostiēsi vbi fue
rat decollat^o. Petrū autē circa locū vbi fue
rat crucifix^o in tēplo Apollinis in mōte au
reo i vaticano palatii Heroniā. iij. kal. Ju
lij. Re nōnt li. Vir. vbi agit de petro ap̄to.
Valerian^o cū filio Gallieno impator. xxviii
ipavit ānis. xv. et cū impare cepisset āno dñi

cdvi. iste militās a Persis debellatus est
quod diu vixit: et captus stetit sub hac seruitu-
te ut pedē sup̄ cervicē ei⁹ poneret semp̄ cū
equū ascēderet. Claudius impator. cxxix.
cepit impare an. dñi. cclxxi. ⁊ impavit anno
vno ⁊.ix. mēibus. hic Gothos iā p̄ annos
xx. vastantes Adacedoniā ⁊ Iliricū super-
avit: ob qd̄ in curia ei clipens aureus: ⁊ in
capitolio statua aurea collocata est.

Aurelian⁹ impator. cxxx. imperavit ānis. v.
mēib⁹. vi. cū cepisset impare an. dñi. cclxxij
⁊ tandē edificasset Rome tēpluz Solis: in
quo posuit auri gēmarū maximā quantitātē
et in Gallia crudeli edicto prosequit xp̄ia-
nos ⁊ civitatē Gallie que Benezū diceba-
tur a suo noie dixit Aurelianū. tamen fra-
ude servi sui fuit a militibus suis cesus.

Lacit⁹. cxxxi. impator impavit mēibus. vi.
cū cepisset impare anno dñi. cclxxvij. Iste
fuit prudēs curialis ⁊ largus. quo ap̄d pō-
tū occiso Florian⁹ tenuit imperiū vsq; ad
tres mēses ⁊ silit̄ apud Tarsum occidit.
his t̄p̄ib⁹ querit̄ insana manicheoz hēsis.
Prob⁹ impator. cxxxij. impavit an. vi. ⁊ mē

ibus. liij. cum imperare cepisset anno dñi
cclxxix. Et tandem fuit apud Smirnam mi-
litari pugna celsus. Florianus nil memo-
ria dignum fecit: quibus duobus annis impe-
rauerat. Erat imperator in ordine. xxxij.
Carus imperator. xxxiiij. cuius filijs Carino
et Numeriano imperauit duobus annis. et
cum cepisset imperare anno dñi. cclxxxvij.
et in paruo flumine perijt. Diocletianus
cum Maximiano cognomento aux. calesio
imperauit annis. xx. cum imperare cepisset
fm Orosium li. vii. cclxxxvij. als. cclxxxix.
et ano ab vrbe condita. M. lxxi. Re. li. Tir. c.
consensu oim factus imperator.
Constantius magni Constantini pater im-
pator. xxxv. militauit ita laudabiliter sub Dio-
cletiano imperatore romano. g. quarto ano
sui imperij dictum Constantium fecit cesare
cui fm Orosius in li. viij. et Ruffinū in aialis
bus roma. et Eutropiū in li. x. Maximianū
et Herculei dilecte sume Diocletian⁹ The-
odorā preuignā in iugē dedit: ex qua tres
filios et totidē filias genuit Constantini ma-
gni frēs quē ex p̄ma v̄rore Helena baptizē

regis ipse susceperat. Re. li. Tir. c. helena.
Tractu demum t̄p̄is cū Diocletian⁹ etate
p̄fectus se inhabilē nosceret ad imperiū gu
bernādum ⁊ ad priuatā rediisset vitā; ipse
Constantius factus est imperator vna cuz
Maximio galero: q̄ postq̄ facti sunt augu
sti sic imp̄uz diuiserunt. vt Constantius ita
liā galliā hispaniā ⁊ africā possideret. Ga
lerus. vō illiricū anācretā ⁊ totū orientē hē
ret. sed Constantius vir summe māsuētudis
solū adm̄stratiōe gallie ⁊ hispanie p̄tentus
fuit. Quapp̄ Galerus fecit duos cesares
Maximuz quē orienti p̄posuit et Senerū
quē p̄fecit italie. ip̄e vō ī illirico. ⁊ greca iu
ra imp̄ū gubnabat. ceper̄t ip̄re ā. dñi. ccc.
m̄di vō. ADADADCCXXI. et impauerūt
Galer⁹. ij. an. Cōstati⁹ vō. xij. p̄putato t̄p̄e
in q̄ fuerat cesar. appellat⁹. hic Cōstantius
put scribit Rufinus in aiali. ro. fuit Eutro
pio nobili romano genit⁹ ⁊ m̄re Claudia fi
lia Crispi fr̄is Claudij impatoris: curauitq̄
semp̄ fisci p̄moda nō priuata. Quaprop̄t a
subd̄is semper amatus est. et tandē moriēs
xij. anno sui imperij Constantius magnū

primogenitum eius imperij sui reliquit heredes.
rederem. Reliquit etiam duos alios filios et
alia vxore: quorum vnus Constantinus alius
Salmatius noiatus. Req. eodem libro Virgilij
vbi scripsi de Constantino magno.

Maxentius non imperator sed tyrannus ro-
manus; ponitur eodem libro Virgilij vbi
scripsi de Constantino magno.

Constantinus Constantij filius ex concu-
bina helena impator creatus in Brita-
nia regnavit annis. xxx. mensibus. x. diebus
xi. cum cepisset regnare anno dñi. cccxi. hic
Romæ vbi baptizatus est fecit construi basi-
licam beati Johannis baptiste que vocat Co-
stantiana. Item basilicam beato Petro et
Paulo in templo Appollinis circumdans
corp⁹ vtriusq; ereo cipro grosso quinq; pe-
dū. Item basilicam beato Laurentio martyri
via tiburtina in agro Triciano; et alias basi-
licas multas. Idem in Grecia constituit vr-
bem sui nois quam voluit esse sedem Romani
imperij et caput totius orientis. Re. li. ci. c.
bizantij. scribit Jacob⁹ de Voragine in le-
gēdis scōrum qd xpianos hostiliter psequat.

Quapp papa Siluester cū suis clericis ab
vibe fugiēs latuit in monte Saracto. interis
deus percussit Cōstantinū incurabili morbo
lepro. Et cū nulla ei pdesent suffragia me
dicorū consuluerūt vt ablueret recētī sanguie
lactātū puerorū. Et cū impator venisset ad
locū cedis; vidissetq; xxx. milia vagantium
puerorū; et mīres solutis crinibus miserabil
vulātes genitricib⁹ ait: Nolite timere vo
lo enī mori poti⁹ q̄ cū tot milia cede viuer.
Iussitq; cū donis mīribus natos reddi. Se
quēti nocte Petr⁹ et Paulus apparuerūt
sibi dicētes: qm̄ abhorruisti effusionem san
guis innocentū; nos ad te misit dñs n̄r ih̄s
c̄ps vt p̄ tua salute Siluestrū hēas latentē
apud Saractū montē. p̄ q̄ h̄c. plene illud
scriptū in. vi. c. para. q̄d edidi sup̄ Dante.
tandē psuasionē Siluestri pape baptizatus
Constantinus; q̄ repēte cādidiis in vestibus
p̄ septē dies p̄tinuos leges in honorem xp̄i
et oim xp̄ianorū; octauo die veniens ad con
fessionē abiectis cunctis impialibus signis
expansis manibus se proiecit in terrā cū flu
uio lachrymarū. Hic baptismus ponet cum

ingenti miraculo circa fines p̄ntis capitulē.
Vas illud pulcherrimum in q̄ baptizat⁹ fuit
Constantinus vulgari appellatōe cōcha dī
ex nigro lapide ex auro politissimo: quē cō
stātinus in mēoria tāti b̄nificij intrinsecus ⁊
extrinsecus q̄ tuz ascēderet aqua fecit argē
to purissimo coopiri. In medio fontis fecit
poni columnā porfidei sup̄ q̄ posuit lapides
aureā pōder⁹ librarū. lvi. in q̄ diebus pascali
bus ardebat balsamū. In labro fontis posuit
agnū aureū sudentē aquā ponder⁹ librarū
clxx. Ad dextrā eū agnū cōstituit saluatorē
ex argēto purissimo pōder⁹ librarū. clxx. In
leva parte agnū Iohannē baptistā ex argē
to purissimo tenētē scriptū titulū: Ecce ag
nus dei q̄ tollit peccā mundi pōderis librarū
cxxx. Propterea circa fontē cervos. vii. sū
dētes aquā oēs ex purissimo auro q̄z glōbz
erat pōder⁹ librarū. lxxx. q̄ oīa seu sacerdotū
cupiditate: seu tyrannoz sacrilegio ablata
sunt: ⁊ sic hodie vas nudū apparz. Itē p̄te
baptizat⁹ Constantin⁹ publico edicto p̄cepit
vt p̄ totū romanū imperiū idolorū templa
clauderent: ⁊ ecclēie xp̄i raptē reedificarent.

martyr sepulchra cū veneratōe maria coli
iussit. Post hec ita prudētē ⁊ pie in senatū
pronatus est; q̄ oēs romani ad xp̄i fidē cō
uersi sunt. Hoc tpe Helena Cōstātinī nr̄ q̄
tūc in vicina morabat̄ a iudeis p̄suasa cultū
nr̄ relinq̄ret idoloz̄ et seruebat criminūs
iudeoz̄. Hæc ip̄a scripsit filio p̄mendādo q̄
līq̄rat idoloz̄ fidē; s̄ increpādo q̄ seruebat
religiōibus xp̄ianoz̄. Cui rescripsit Cōstā
tinus mandās q̄ sacerdotes iudeoz̄ et xp̄i
anoz̄ ip̄is p̄sētibus in Rome disputarēt de ve
ritate fidei. In q̄ disputatōe ex p̄cepto au
gustī; oēs prudētes Romani imperii inter
fuerunt. Cōgregati igit̄ fuerūt in Romana
vibe ep̄i. lxxv. Iudeoz̄ v̄o sacerdotes. ccxx.
Exceptis duodecim scribis quos Isachar
summus pontifex misit doctissimos in gre
co ⁊ hebreo. Huic disputatōi inter fuit Cō
stantinus ⁊ Helena nr̄ eius. Iudices arbi
tri litis nō fuerūt xp̄iani. nec iudei s̄ hebrei;
quoz̄ vnus fuit Craton ph̄s; cui nunq̄
persuaderi potuit; vt a quoquam munus
acciperet. Hūiq̄ volebat suū esse; nec quic
quā in diem posterum reseruare. Dicebat

enī ex carētia diuitiarū frui sūma securitate;
huic socius datus est xenophilus p̄stantissi-
mus ac p̄uidētissimus hō. In his duobus
erat tāta veneratio q̄ null⁹ poneret in am-
biguo id v̄z tenendū eē q̄d ipsi cēlulissent.
Cōgregatis igit̄ cōfictis iūc b̄t̄m Siluestri
et scribis fuit lōga p̄certatio. Demū ita enī
dēter illos cōclūsit beatus p̄sul q̄ oēs ppli
clamauerūt eos ab vrbe esse pellēdos q̄ nō
p̄fiterent̄ xp̄m filiū dei esse. Multi etiā ex
iudeis q̄ venerāt impugnare fidē baptizati
sunt. et Hælcia nū Cōstātini deosculata pe-
des beati Siluestri; et ipi disputationis indi-
cēs baptizati sunt. Potissima causa fuit q̄
v̄n⁹ ex scribis volēs ostēdere potētiam sue
fidei fecit aduaci adeo ferocē taurū q̄ vic-
centū hoīes potuerūt ipm̄ ad locū disputa-
tionis ducere; et dictis quibusdā verbis in
aure cecidit ad terrā mortuus; quē postea
nullis v̄bis scriba potuit suscitare; et iudel
oēs p̄miserūt q̄ si eū suscitaret in noīe ihu
xp̄i baptizaret; et ita factū est. Deinde b̄t̄s
Silvester cū duobus p̄b̄is et duabus lāter-
nis descendit ī quoddā antrū p̄-cl. gradus;

mihi cōiurato dracone qui urbem infecerat
pente inexplabili eū fecit immortū : ligauitq;
sibi os cū filo: qd̄ significauit cum sigillo te
nere impressiōez crucis. igit̄ eodē tpe fuerunt
liberati romāi a cultura demonū & infectōe
draconis. Roboratus igit̄ Cōstantinus in
hac scripsit gēalē eplāz ad vniuersos ep̄os
eplatos: quā bñs Isidor⁹ ponit inter de
creta patrū: in q̄ ponit moduz sue p̄uersiōis
sub ista forma : In noīe sancte & indiuidue
trinitatis imp̄ator cesar flauius Constanti
nus augustus sanctissimo p̄ri patrū Silue
stro romano pontifici oibusq; eius successo
rib⁹ ep̄is vrbis rome cūctis catholicis ep̄is
gr̄a caritas pax & gaudiū. Ea que saluator
dei fili⁹ dñs n̄r ih̄s xp̄s p̄ sctōs ap̄los suos
Petrū & Paulū interueniēte p̄re n̄ro Sil
uestro mirabilr̄ op̄ari dignatus est: ad noti
tiā oīm ap̄lox decreuimus ap̄ire. Mā cū in
malidissima squaloris lepra carnē meā inua
sisset: nec curā posset adhibere. aliqs medi
corū dixēit capitolū sacerdotes mihi fontē
in capitolio debere fieri i lactantiū pucroz
sanguīe lauari iubebāt. Quo audito exhor

rum: puerosq; iam paratos occidi: cū muneribus remitti iussim⁹. Quo scō cū tps mihi somni aduenisset: astiterūt apli xp̄i Petrus et Paul⁹ dicētes: quā exhorruisti innocētis sanguis effusionē a deo te mittimur docere qualiter cureris a lepra. mitte p̄ Siluestro ep̄o q̄ latet in mōte Saracti: hic tibi oñdet piscinā in qua lauatus repēte curaberis. q̄re p̄m n̄m Siluestriū q̄ me .vii. diebus in penitentia tenuit: octaua autē die me sacra vnda pfudit: h̄ repēte me in fonte positū p̄p̄is oculis vici manū de celis me astringentē a lepra. Sic igit fontē exuisse ab oī lepra cognoscite. Quāobrē censui cū vniuerso senatu cūctisq; principibus romane vrbis exaltare sedē beati Petri ap̄loꝝ p̄ncipis. Quare decernētes sancimus: vt ipsa romana sedes sup̄ oēs ecclias q̄ in vniuerso orbe sūt teneat principatū: et q̄ p̄ tpe fuerit pontifex huius ecclie sit excelsior p̄nceps mundi et ad dei cultū stabilitatēq; xp̄iane fidei disponat vt libet. Iustū quippe est vt ibi lex sc̄ta tenēa: principatū vbi sc̄taꝝ legū institutor xp̄s b̄tm̄ Petrum tenere iussit cathedram

aplatus: et ubi ipse beatus apostolus sumpsit mar-
tyri poculum. et ibi gentes pro christi nomine
colla flectant: ubi beatus Paulus doctor
gentium extendere collum iussus fuit marty-
rio coronatus. Sic etiam omnibus manife-
stum nos intra palatium nostrum lateranense sal-
uatori christo ecclesiam aedificasse ornatissimam
auro argento et lapidibus preciosis. Con-
struximus etiam beatorum Petri et Pauli ecclesiam
ubi sacratissima eorum corpora per manus patris
nostri Silvestri cum magna solemnitate fecimus
cumulari. Et ne apex pontificalis vilem par-
tate sed decorem gloria et dignitate Ro-
mæ tam palatium nostrum quam Romanæ urbis et
omnis Italie omniumque occidentalium prouincias
regiones loca ciuitates insulas que circa Ita-
liam sunt patri nostro Siluestro cunctisque succes-
soribus sub iure Romanæ ecclesie pro affectu largi-
mur et donamus in christo humani generis re-
demptore. Nos autem nostrum imperium
transferimus ad orientem in Bizantia ciui-
tate: quam ampliare fecit et a suo nomine Con-
stantinopolis appellari. **Re. li. cl. c. bizantisi-
e. Constantinopolim.**

cm
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14

cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

Oratio de sancta Veronica.

Salve sancta facies nostri redemptoris
In qua nitet species diuini splendoris
Impressa panniculo nunci candoris
Dataq; veronice signum ob amoris.
Salve vultus domini imago beata
Ex eterno munere mire decorata
Lumen funde cordibus exinde tibi data
Et ex nostris sensibus tolle colligata.
Salve splendor glorie salus peccatorum
Representans proprie regem angelorum
Restauratrix gratie speculum sanctorum
Te querunt respicere spiritus celorum.
Salve robur fidei nostre christiane
Destruens hereticos qui sunt vite vane
Ihorum auge meritum qui te credunt sane
Illius effigie qui rex fit in pane.
Salve nostra gloria in hac vita dura
Labili et fragili cito transitura
Nos perduc ad patriam o felix figura
Ad videndum faciem que est christi pura.
Salve o sudarium nobile iocale
Et nostrum solatium et memoriale

Eius qui corpusculum assumpsit mortale
Nostrum verum gaudium et bonum finale
Salve in barba seculi stella matutina
In conspectu populi fulget lex diuina
Que est cura languidi vite medicina
Nos in mundo labili lues a ruina
Salve gemma nobilis vera margarita
Celicis virtutibus perfecte munita
Non depicta manibus sculpta nec polita
Hoc scit summus artifex qui te fecit ita
Ille color celicis qui in te splendet
In eodem permanet statu nec decrescit
Diuturno tempore minime pallefcit
Fecit te rex glorie fallere qui nescit
Nesciens putredinem seruans incorruptus
Quod est xpicolis coram te deductum
Tu vertes in gaudium gemitum et luctum
Confert saluberrimum te videnti fructum
Salve decus seculi speculum sanctorum
Te videre cupiunt spiritus celorum
Nos ab omni macula purga vitiorum
Atq; nos consortio iunge beatorum
Esto nobis quesumus tutum adiuuamen
Dulce refrigerium atq; consolamen

Et nobis nō noccat hostile grauanen
Sed fruamur requie cum beatis Amen.

⁊ Signatū est sup nos lumen vult⁹ tui dñe
Res. **B**edisti letitiā in corde meo. Coll.

Deus qui nobis lumē vultus tui memo-
riale ad instantiā btē veronice sudario
impressam imaginem tuā relinquere volui-
sti p passionem crucem tuā. tribue q̄s; vt ita
vnc in terris p speculum in enigmate te vi-
lere adorare valeamus vt ⁊ iudicem super
ios viuentem facie ad faciem leti et securi
videre mereamur in celis. Per xpm.

Incipiunt indulgentie. vii. eccle-
siarum principaiū vrbis Ro.

Sanctus Silvester papa scribit in cron-
ica sua q̄ in Rome fuerunt. **M**ccccv. ec-
clesie quaz maior ps est destructa. ⁊ int il-
las sunt. vii. principales p̄uilegiate maio-
ri p̄uilegio gr̄a sc̄titate ⁊ dignitate q̄s alie.

Prima ecclesia est Lateranens. q̄ dedi-
cata fuit a btō Siluestro papa i hono-
rem saluator⁹ ⁊ scōz Johannis baptiste. et
Jo. euangeliste. Et sunt in eadez ecclesia oī
die p̄cessi. xlviii. anni indulgentiarum ⁊ tot

quadragesime et remissio tertie partis oium
peccatorum. Itē papa Silvester ⁊ Greg. sum-
mi pontifices. qui eā p̄secraverūt et deuote
visitatibus dederūt indulgentias quas ne-
mo s̄ solus homo numerare potest; testante
b̄to Bonifa. qui dicit: Si hoīes scirent in-
dulgentias ecclie Lateranēsis q̄ tot cēt;
non eis opus esset vt irēt ad sepulchrū seu
ad sanctū Jacobū. Itē dicit idē papa Bo-
nifacius: Si qs ad sedē nr̄am lateranensem
causa deuotionis vel orōnis aut peregrina-
tionis puenit absoluit ab oibus suis pec-
catis. Itē dicit idē Bonifa. papa: Si quis
ad dictā sedē puenit in die sancti saluator-
is; absoluit ab oibus suis peccatis. Itē in
sacristia eiusdē ecclie est altare sc̄i Jo. bapti-
ste qd̄ habuit in deserto. Item in quadā ca-
pella in fine dicte ecclesie est archa federis
testamenti. Itē mēsa sup̄ qua cenauit dñs
nr̄ ih̄s xp̄s cū discipul̄ suis. Itē virga moī-
si ⁊ Baroni. Et hec oīa apportauerunt Cle-
spasian⁹ ⁊ Titus de hierusalem; cū quatuor
colūnis creis plenis de terra sancta de hier-
usalem; que stat erecte circa summū altare

Item supra summū altare sunt capita scōꝝ
aploꝝ Petri ⁊ Pauli; ⁊ quācumqꝫ illa mō
strant tūc ibi sunt tate indulgētie quāte sūt
ad scū Petrū qñ mōstrat sudariū dñi seu
veronica. q̄ indulgentie oñsionis veronice
hñtur in sequētib⁹ folijs; videlicet in secūda
ecclia principali. Itē qñ ista sacratissima ec
clesia ab hēticis fuit accēsa ⁊ p̄busta; de ca
pite scī Pācratū emanauit sanguis. iij. die
bus ⁊ iij. noctib⁹; qđ caput etiā oñdit vna
cū ceteris reliq̄is in die pasce pacto p̄radio
Quā ecclesiā postea renouauit ⁊ de funda
mēto edificare fecit dei genitricis seruus Ni
colaus p̄. iij. ordinis scī Francisci; vt clare
adhuc apparet in ope musaico sup̄ summū
altare scī Siluestri ⁊ suoz p̄decessoz sum
moz pontificū; q̄ summi pontifices celebra
bāt in criptis ⁊ cauernis terre occulte pp̄ im
peratoꝝ ⁊ alioꝝ metū tyrānoꝝ paganoz ⁊
sarracenoꝝ. Itē subtus altare illud est ora
toꝝ scī Jo. euāgeliste vbi orabat qñ addu
ctus ⁊ deduct⁹ ac detētus fuit Rome. Itē
in quodā tabnaclo maiori qđ stat sup̄ dñi
altare regescūt capita scōꝝ aploꝝ Petri ⁊

Pauli ut dictū est. Item in quodā tabernaculo quod est super altare Marie Magdalene sunt recōdite he reliquie quę sequuntur videlicet
Lira cū qua coronatus fuit sc̄s Silvester papa p̄ Constantinū impatorem. Item caput sancti zacharie patris sancti Jo. baptiste. Item caput sancti Sacratij martiris: de quo fluxit et emanavit sanguis p̄ tres dies continue quā ista sacratissima ecclesia fuit ab hēticis p̄vasta.
Item de reliquijs sc̄e Marie magdalene. Item una spatula sancti Laurētij martiris. Item unius dens sancti Petri apli. Item copa in qua sc̄s Jo. bibit venenum et nō sibi nocuit. Item cathena cum qua ligatus fuit sc̄s Jo. euangelista dū duceret̄ de Epheso Romā. Item tunicella sancti Jo. euangeliste quę posita fuit super tres mortuos et p̄tinuo surrexerunt. Item de cineribus sancti Jo. baptiste et ciciliū ipsius. Item de lacte de capillis et de vestimentis sc̄e Marie virginis
Item camisia quā fecit virgo Maria xp̄o p̄ patris manibus. Item lintheū sive pānus cū quo xp̄s extersit pedes ap̄loꝝ. Item sorbices et arunda cū qua percussus fuit xp̄s. Item

de ligno sancte crucis. Item purpureū ve-
stimentū tinctū de guttis sanguis xpi. Item
velū btē virginis Marie qđ ipsa posuit ad
femoralia xpi in cruce. Item sudariū qđ po-
sitū fuit sup faciem xpi. Item preputiū dñi
nri ihu xpi qñ fuit circūcisus. Item aqua et
sanguis qui emanauit de latere xpi. Item de
vero ligno crucis: et multe alie reliquie que
ostendunt in die pasce pacto prandio. Item
in festo saluatoris cuius imago visibiliter ap-
paruit oī populo romano miraculose. s. qñ
papa Silvester consecrauit deām ecclesiā ubi
fuerat pplus Ro. congregatus: tūc imago sal-
uatoris apparuit visibiliter oī pplo de urbe: q̄
imago remāsit in pariete et quotidie videri
pōt. nec p̄biri potuit cū ecclia fuerit bis cō-
busta: ibi vō est remissio oīm pctōz. Item in
capella sancti Jo. baptiste ad fontes in qua
mulieres non intrant sub pena excōis: ibi d̄
est remissio oīm pctōz. Item in capella scī
Lauretī in q̄ s̄lr mulieres nō intrāt s̄lr pe-
na: que d̄ scā scōz: ibidem est remissio oīm
pctōz. et in ead̄ capella est imago xpi in eta-
te. xij. annoz diuinitus et hūanitus depicta.

Et circa eandē sunt gradus sup quos dñs
nr̄ ihs x̄ps cecidit vsqz ad effusioēz sanguis
z signus apparet clare vbi sanguis cecidit.
q̄ quidē gradus steterūt añ domū d̄ilati ī
hierlm̄. z q̄cūqz illos ascēdit habet p̄ qlibet
gradu. ix. annos indulgētiarū z totidē q̄dra
genas z remissioēz tertiē p̄ oīm peccatorū.
De priuilegio istius ecclesie z dignitate
legantur ista metra sequentia.

Dognate papali datur ac simul imperiali
Q̄d sum cunctarū caput mater ecclesiarū
Hinc saluatoris celestia regna datoris
Nominē sanxerunt eñ cuncta pacta fuerūt
Sic sumus ex toto p̄uersi supplice voto
Nostra q̄ hec edes tibi x̄pe sit iclyta sedes
Hec est papalis sedes z pontificalis
P̄sident z x̄pi de iure vicarius isti
Quia iure datur romana sedes vocatur
Deberet z vere nisi solus papa sedere
Gloria sublimis aliū subduntur imis.

Secūda ecclesia principalis est ad sc̄m
Petrū in monte aureo in vaticano pa
lātū Meroniani: in qua sunt oī die. xlviii. an
ni indulgētiarū z tot quadragene z remissio

tertie ptis oim peccatorum. Item in eade ec-
clesia sunt. c. x. altaria q nunc p maiori p-
te sunt destructa: et p quolibz procedunt. xvij.
anni indulgentiarum. et int illa sunt. vij. altaria
principalia q maiori gra sunt privilegiata alijs
altaribus: et oia ista. vij. altaria sunt circūda-
ta creis cācellis. Itē quicumqz est festū scōrum
Petri vel p̄dictorum altariū: vel festū natiui-
tatis dñi vel pasce: vel festū oim scōrum: vel ali-
ud festū duplex duplicant oēs indulgentie
p̄dictę. Itē in festo annūtiatiōis b̄tę Marie
virginis sunt ibidē mille anni indulgentiarum.
Itē a p̄dicto festo vsqz ad kal. augusti sunt
ibi. xij. anni indulgentiarum et tot quadragene
et remissio tertie ptis oim peccatorum. Itē q
cuqz ascendit gradus scī Petri deuote huic
procedunt. p quolibz gradu. vij. anni indulgē-
tiarum dat ab Alexādro pp̄. Item medietas
corporum scōrum ap̄torum Petri et Pauli requi-
escit in p̄dicta ecclesia sub maiori altari: reliq̄
uo medietas iacet ad sc̄m Paulū. Item in
p̄dicta ecclesia req̄escūt corpa scōrum ap̄torum Si-
monis et Jude. Itē corp⁹ sc̄tę Petronelle
virginis filie scī Petri apli. Itē caput sancti

Andree apli: q̄b ostendit̄ in eius festo: et in
illa die q̄n Romā portatū fuit et adductum
Item caput sancti Luce euāgeliste. Item
caput sc̄ti Sebastiani martyris. Caput sc̄ti
Jacobi. Corpora sc̄torū Processi et Marti-
niani: et multa alia corpora et reliquie sc̄orum
martyrū et p̄fessorū ac virginū. Item veroni-
ca siue vultus sanctus d̄ni nr̄i ih̄u xp̄i requi-
escit in dicta ecclesia: que monstrat̄ in ebdo-
mada sc̄a pluribus vicibus: et in die ascen-
sionis d̄ni: et d̄nica prima post aut ante festū
Antonij abbatis. in cuius ostensioe Roma-
ni aduenientes et in eius ostensione p̄fites
habēt tria milia annorū indulgentiarū. et illi
qui sunt circa Romā aduenientes et p̄fites
habēt. vi. milia annorū. Ceteri v̄o qui adue-
niūt p̄ mōtes valles colles habēt. xij. milia
annorū indulgentiarū et tot quadragenas et
remissionē tertie ptis oīm pctōr. Itē existit
vnū altare ad dexterā ptē chori decoratū
porphiretico lapide in medio sup̄ quo por-
phiretico diuisa sunt ossa sc̄orū ap̄lorū Pe-
tri et Pauli et poderata p̄ b̄tm̄ Siluestrum
sus anno d̄ni. ccc. xix. q̄n facta fuit ista ecclia

Item ad sinistras ptem chori est unū taber-
naculū i quo hodie seruat illa sedes seu
cathedra que scā fuit btō Petro qñ adhuc
sedē epālem tenuit in Antiochia ⁊ pulchre
decorata; ⁊ oī festo qd dī cathedra Petri
ponit foras ad chorū cū solēnitate: vbi oēs
hoīes p sua deuotōe ad eandō attingē pnt.
Item circūstant colūne .xv. de marmore bñ
⁊ polite facte ⁊ chorū attingentes: ex qua
vna decancellata ferro circūuoluta ⁊ oma-
ta: de cuius virtute infrascripta legas. Hec
est illa in qua dñs nī ihūs xp̄s appodia: us
dū pplo p̄dicabat ⁊ deo p̄i p̄ces in templo
effundebat adherēdo stabat: que vna cum
alijs .xi. circūstantibus de Salon: oīs tēplo
in triumphū hui⁹ basilice locata fuit: demo-
nes expellit: ⁊ ab imundis spiritib⁹ veratos
liberos reddit: ⁊ multa miracula quotidie
facit. Itē in trāsitu ad btāz ad ariā de febrū
b⁹ sepultura scī Crisostomi q̄ aī fuit circū-
data ferro q̄ nūc imagine marmorea erigit.
Tertia ecclesia principalis est ad sanctū
Paulū: in qua sunt omni die .xlvij. añi
indulgentiaz ⁊ tot quadragene: ⁊ remissio

tertie partis oim' pctōꝝ. Itē in puerfide ſā
cti Pauli ſunt ibi .c. anni indulgētiaz ⁊ tot
quadragene. Itē in feſto ſcōꝝ innocētuz
quoz corpa ibidez multa requieſcunt; ſunt
ibi .xlviij. anni indulgētiaz ⁊ tot quadra
ge ne. Itē in dedicatiōe eiusdez ecclie q̄ eſt in
octava ſancti Martini ſunt ibi mille āni in
dulgētiaz ⁊ tot q̄dragene ⁊ remiſſio terre
pris oim' peccatoꝝ. Itē ſi q̄s intraverit di
ctā eccliaz oibus diebus dñi eis hꝝ tātas in
dulgētias ac ſi iret ad ſem̄ ſepulchꝝū dñi in
hieruſalē aut ad ſem̄ Jacobū in galicia. Itē
in ead' ecclia eſt brachiū ſcē Anne m̄ris vgi
nis Marie. Itē vna cathena cū qua ſcūs
Paulus cathenatus fuit. ⁊ plures alie infi
nite reliq̄e. Itē ſub maiori altari medietas
corpoz ſcōꝝ apłōꝝ Petri ⁊ Pauli requi
eſcit. Item corp' ſancti Timothei discipuli
ſancti pauli requieſcit in deā ecclia. ⁊ pluꝝ
alie infinite reliq̄e ſcōꝝ quoz aīe gaudēt in
celis. Itē in grotta requieſcūt oſſa btā ſan
ctoꝝ Celi Juliani cū Baſiliſſa. Itē circa
portā q̄ ducit ad ſem̄ Paulū; capena porta
deā; hic ſepultura Romuli et Remi exiſtit; ⁊

etiā ppe mōs oīs terre. Itē ad dextrā ptes
chozi ē imago crucis deuota q̄ allocuta ē scē
brigitte pp ei⁹ sedulas oīoes corā ead scās
Quarta ecclesia principalis est ad sanctāz
Mariā maiorē in q̄ sūt oī die. xlviii. an
ni indulgentiaz ⁊ tot quadragene ⁊ remis
sio tertie ptis omniū pctōz. Itē sunt he re
liquie b̄dicte eccleie. Itē corp⁹ sancti Ma
thie apli. requiescit sub maiori altari ipsius
eccleie. Itē caput eiusd̄ sancti mathie apli. re
quiescit in dca ecclesia. Itē corp⁹ sancti Hier
onymi doctoris eccleie. Itē corpa scāz Ru
hile ⁊ Redēpte. Itē pānicellus b̄te Ma
rie v̄ginis in q̄ requieuit ei⁹ filius in sepis
Itē stola sancti Hieronymi. Itē brachium
sancti Mathei apli ⁊ euāgeliste. Itē bra
chiū sancti Lucē Euāgeliste. Item bra
chiū sancti Thome archiepi Cantuarien.
⁊ martyr. Itē caput ⁊ brachiū scē Tibia
ne v̄ginis ⁊ martyr. Itē p̄sepe dñi in dicta
ecclesia requiescit. ⁊ multe alie reliqe scōz
⁊ scāz ibidē requiescūt: q̄ oīdunt̄ in die pa
see hora vespaz vel circa: quoz oī exultēt
in celis. Itē in vigilia ascēsiōis dñi qua ce

lebraf festū translatiōis corpis beati Ihero-
nymi: cuius corpus ibidē regeſcit: ⁊ ad alta-
re ipſi⁹ est remiſſio oīm pctōꝝ a Pio pp. ij.
Itē in oībus feſtiuitatibus bte Marie vgi-
nis ſunt ibi mille anni indulgentiar. Itē in
feſto aſſumptiōis Marie virginis vſq; ad
ei⁹ natiuitatē ſūt ibi. xij. milia annoꝝ idulge-
tiar. vltra dictas indulgentias q̄tidianas.
Sequunt̄ verſus de aſſumptōe bte vginis.
Ad ſummū reginā thronuꝝ deferē in altum
Angelicis prelata choris cui fertur ⁊ ipſe
Filius occurrens matrē ſup ethera ponit.
Quinta eccleſia p̄ncipalis ad ſc̄m Lau-
rentiuꝝ eſt muros in via Tyburtina in
agro Aciano: in qua ſunt oī die. xlvij. anni
indulgentiar ⁊ tot quadragene: ⁊ remiſſio
tertie p̄ is oīm pctōꝝ. Itē ibidē eſt lapis ſu-
p quē bt̄s Laurētius poſitus fuit poſtq̄
aſſatus ⁊ mortuus fuit. Itē in feſtiuitatib⁹
ſcōꝝ Stephani p̄thomartyꝝ ⁊ Laurentij
martyris quoz corpa ibidē requieſcūt: ⁊ p̄
octauas eozundē; ac in ſtationibus eiꝛdeꝝ
eccleſie ſunt. c. anni indulgētiar ⁊ tot qua-
dragene: ⁊ remiſſio tertie p̄ omniū pctōꝝ.

ab antiquo cōcessa. S; felicitis recordatiōis
Calixtus. iij. pōtifer maxim⁹ cōcessit oībus
vniūsq; sexus p̄fidelibus dcām eccliaz de
uote visitātib; in singulis festiuitatibus et
statiōibus eiusdē ecclie antedictis plenariā
remissioēz omniū pctōz. Itē siqs intrauerit
dcām ecclesiā p̄ annū omni quarta feria li-
berat animā a purgatorio. Itē siqs intraue-
rit p̄ ianuā stantes in australi pte ecclesie de
vna cruce ad aliam plenarie cōfessus ⁊ cō-
ritus habet remissionē omniū peccatoz.

Sexta ecclesia principalis est ad sanctos
Fabianū ⁊ Sebastianū; in qua sunt oī
die .xlvij. anni indulgentiaz ⁊ tot quadra-
gene; ⁊ cum hoc remissio tertie ptis omniū
peccatoz. Item in eadē ecclesia sunt omni
die mille anni indulgentiarum dati a Pe-
lagio papa. Item in eadem ecclesia ad ca-
thecumbas; ibi prope sunt tante indulgētie
quāte sunt in ecclesijs apostolorū Petri et
Pauli; quia ibi corpa eoz iacuerūt abscon-
dita longo tpe in quodaz fonte existente in
dicta ecclesia; supra quē est quoddā altare.
Itē Siluester Gregori⁹ Honori⁹ Pelagi⁹

Nicolaus ⁊ Iohes summi pōtifices pcesse
runt ⁊ quilibz eoz pcessit mille ānos indul
gentiaz quocūqz tpe anni deuote visitabit
dictā ecclesiā absqz peccatib⁹ mortali⁹ cā de
uotiois oꝛois aut peregrinatiois. Itē in di
cta ecclesia iacet corpus beati Sebastiani
martyris. Itē corpus Fabiani pape ⁊ mar
tyris. Itē corpus beati Stephani pape ⁊
martyris. Itē corpus scē Lucie vginis que
corpus sancti Sebastiani in dco loco sepli
uit: ⁊ hāc ecclesiā ad ipsi⁹ sancti Sebastiani
honorē pstruxit. ⁊ xvij. summi pōtifices mar
tyres quoz quilibz dedit suā indulgentiā: ⁊
in dicta ecclesia requiescūt. ⁊ multe alie in
dulgētie sunt in p̄dcā ecclia q̄ numerari nō
pūt pp̄ innumerabilia corpa scōz ibidez re
quiescentiuz. Item in cimiterio Calixti est
plenaria remissio omnium peccatorum.

Septima ecclia pncipalis ē ad sc̄tāz cru
cē in hierusalē: in q̄ sunt om̄i die. xvij.
āni indulgētiar ⁊ tot q̄dragene: ⁊ remissio
tertie ptis omniū pctōz. Itē in sumo altari
requiescūt corpa scōz Anastasi ⁊ Cesarij.
Itē eandē ecclesiā q̄ vocat̄ ad sanctā crucē

in hierusalem edificauit Constantinus filius
Constantini magni imperatoris in honorem
sancte crucis ad p̄ces sancte Kælene: et san-
ctus Silvester papa p̄secrauit eā: et sunt oī
die dñica. ccc. anni indulgentiar̄ et tot qua-
dragene et remissio tertie partis oīm pctōr̄
Itē he sunt reliquie eiusdez ecclie. Primo
duo cippi; vnus qui fuit plenus de sanguie
xp̄i; alter v̄o qui fuit plenus lacte btē marie
vginis. Item spongia in qua iudei porre-
rūt xp̄o fel et acetū. Itē de ligno scē crucis.
Item due spine de corona xp̄i. Itē vn⁹ cla-
uus c̄i quo fuit affixus in cruce. Item de li-
gno crucis latronis pendentis ad dexteraz
xp̄i qui fuit p̄uersus ad xp̄m. Itē in capella
que vocat hierusalē vbi mulieres nō intrāt
nisi semel in anno. s. in die dedicatōis eiusd̄
que celebrat in vigilia sancti Benedicti ab-
bat̄ in mēse Martij: et est plenaria remissio
omniū peccator̄.

**Explicit indulgentie septem ecclesiarum
principaliū vrbis Rome cū reliquijs suis.
Sequuntur alie ecclesie vrbis Rome.**

cm
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14

cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

Hic sciam Mariam transyberinam: hic locus
vbi nunc illa venerabilis ecclesia est: olim
taberna meritoria regionis transyberinam appel-
labatur: in qua romani milites qui amplius mi-
litare non poterant vite sue subsidia percipiebant
Et appellabatur meritoria: quia pro benemeritis
eorum et sportularis pecunia donabatur in atrio.
Cuius hi versus scripti erant.
Roma vetus veteres cum te referere grates
Nec bonus immunis nec malus ullus erat.
Defunctis patribus successit prava iuventus
Quorum consilio precipitata ruis.
Et hac taberna meritoria videlicet vbi ille
duae fenestrelle ferreae cancellatae apud chorum
sunt posite: tempore quo dominus noster ihesus christus de vir-
gine nasci dignatus est: fons olei de terra ex-
undavit: ac per totum illum diem ac noctem lar-
gissimum rivum usque ad tyberim deflavit: signi-
ficans unctionem christi et baptismum atque doctri-
nam eius qua omnes gentes imbueret ad cre-
dendum per baptismum. Quod miraculum atten-
dens sanctissimus presul Calixtus natione roma-
nus sicut erat iam ab antiquo tempore famatus in
eodem loco ubi oleum fluxerat: procedente quoque

spe cū aliquantulū cessaret p̄secutio a xp̄isti
delibus eadē ecclia credit nouis fabricis am
pliata; quā Gregori⁹ pp̄. iij. ob reuerentiam
btē virginis. ⁊ bti Calixti martyris pene a
fundamētis diruptā nouis fabricis cū tecto
p̄struxit ac totā depinxit. Sunt etiā sepulta
ibi corpa sanctorū videlz Calixti pape In
nocētij pape fundatorū ecclesie; ⁊ Julij pa
pe. sc̄i Quirini ep̄i. est in octaua die assim
ptionis btē virḡis in augusto Statio ⁊ per
donantia. Jam pueri iā summi p̄ post tpa
natū Accipimus genitū tibi quē nos eē co
eui Credim⁹ hircorū olei scaturire h̄m̄ina
tyberī h̄inc oleum fluxit cū xp̄s virḡie luxit;
h̄ic ⁊ donatur venie quocunq; rogatur.

Hic sc̄m Crisogonū in p̄fata regiōe trās
tyberī. In ista ecclia p̄noīati sc̄i Criso
goni sūt he reliq̄. brachiū sc̄i Jacobi; scapu
la sc̄i Andree apli; ⁊ caput sc̄i p̄fati Criso
goni. sunt ibi indulgentie. h̄ic sedes est car
dinalis ⁊ titul⁹. Statio. xxxiij. q̄dragesime

Hic sc̄am Ceciliā virginē. etiā est ista ec
clesia p̄noīate Cecilię v̄ginis in regiōe
trās tyberī situata. ibi requiescit corpus sc̄e

Cecilie: simul etiam corpora sanctorum videlicet **L**iber-
tini Valeriani Lucii pape primi et maxi-
miani sub altari chori reposita. Sunt in eadem
ecclesia alie relique plures. Fuerunt in preterita
ecclesia olim edes sancte Cecilie et habitacula
quas sanctus Paschalis papa consecrauit et ad ho-
nozem omnipotentis dei eiusque genitricis glo-
riose: sanctorum apostolorum Petri et Pauli: beate Aga-
the et Cecilie Anno incarnationis dominice
ccc. Indictione. xv. ecclesiam dedicauit: sicut
plenius in epistola libro legitur.

Hic sanctum Bartholomeum in insula. In ista
ecclesia est corpus sancti Bartholomei supra
altare maius in tabernaculo. Est etiam ibi cor-
pus sancti Paulini: sancti Alberti sancti Marcelli et
sancti Superantii. Sunt ibi plures relique que cum super-
dictis in die sancti Bartholomei apostoli et in dumi-
ca palmarum ostendunt. Est vnus fons ante
altare maius in choro in quo inuenta sunt corpora
sanctorum sancti Paulini et Superantii. apud
istum sunt. cc. anni indulgentiarum.

Hic sanctum Iobem in insula ex opposito
ecclesie sancti Bartholomei. Hic est vnum
claustrum mulierum: ibi est vna capella beate marie

virginis versus aquas tyberis que apud mo-
lendinos appellat. Et quod quodam tpe tybris
creuit vt lampades ardentes ante imaginē
suerunt extincte: nec visa erat aliqua lesio
imagini per aquam facta.

Hic scilicet Nicolaum in carcere Tulliani
in regione rippe: hic sunt beati relique. vna
costa sancti Mathei apoli et euangeliste: man-
na sancti Nicolai: brachium sancti Alexij.
Statio in quadragesima.

Hic sanctam Mariam in porticu in regione
rippe: hic est vnus lapis preciosus zaphi-
rus in quo imago dei et beate Marie virginis mi-
raculose est impressa tribus Jo. pape pmi: et
Iustini pprii filij Iustiniani augusti et The-
odorici regis Gothorum heretici Italiam oppri-
metis: fuit in vrbe matrona potentissima Si-
niaci consulis et patricij filia nomen Galla: inter
romanos diuitijs et generositate principa pa-
triciat^o dignitate sublimis cognoscata patri-
cia moribus et vita beata: sic enim tribus
est bonis vt legem dei non desereret et a diu-
nullaten^o declinaret: et quod pro sedulo seruit^o
curauit: suamque in se creatoris imaginem et sibi

tudinē prudēti circūspectiōe integrā illiba-
tāq; seruauit: xpi ⁊ btē Marie imaginē per
manus scōꝝ angeloz in suo palatio suscipe-
meruit. Quadā n. die dū familia circūsedē-
te prāderet sup̄ ppinatoriū p̄dicta oīpotēz
dei b̄fidicte Marie mis filij imago nimio
fulgore apparuit: cuius imensa luce ppina-
tor verberatus: ante dñam redit ⁊ qđ acci-
derat territus nuntiauit. Gallā surgēs
a mēsa venit ad locū ⁊ lucē qđ vidit: h̄ ima-
ginē decorā videre non potuit. Habito igi-
t̄ psilio multoz p̄cerum comitata p̄cursū ad
Lateranēsc palatiū festinauit: ⁊ p̄ticipi lu-
cis apparitiōez religiosa grauitate narrauit
p̄s lachrymis postulās ⁊ magnis p̄cibus
vt ad ancillā dñi ipse dñs dignaret̄ venire:
deo dante rem nouaz plenius cogitaturus:
cuius sanctis p̄cibus venerabilis p̄ticipex ac
quiescens cum ep̄is ⁊ cardinalibus ⁊ maio-
ribus ciuitatis ad Salle palatiū venit: ⁊ ad
locum accedens expāsis brachijs ⁊ oculis
leuatis in celum deuotissime intra lucē ora-
uit. Cūq; adhuc venerabilis pater orati-
ōni insisteret: inter brachia sacratissimam

suscepit imaginē ⁊ eā adorandā. circūstanti
multitudini cū lachrymis timoris ⁊ gaudiū
demonstrauit; ⁊ quō bñs Gregor. vñ. p̄se-
crauit istā ecclesiā que ante fuit palatii pre-
nōiate Salle patritia. ⁊ de vita eiusdem le-
gitur in certis alijs legendis.

AD sc̄m Georgiū. In ista ecclesia sunt iste
relique. de lacte bñe marie v̄ginis ⁊ d̄ ve-
stimētis ei⁹: verillū: lācea: ⁊ caput sc̄i Geor-
gij. qd̄ p̄nōiatū sc̄i Georgij caput est reptū
in vna capsula l̄ris aureis: significātes illō cē
p̄ sanctissimā p̄sulē zachariā papā p̄mū: et
deduci fecit regiōez ad velū aureū in vene-
bilē istā diaconiā cū magna solēnitatē: vbi i
bōre suo p̄secrata ē illa ecclesia p̄nōiata. ⁊
plures alie relique. Statio ⁊ titul⁹ est cardi-
nal. Claudi⁹ tyberi⁹ describēs pugnatores
cūes romāos inuenit series decies cētena
milia. v̄cccc. ⁊ xl. milia: qd̄ adhuc reperit scri-
ptū ante p̄nōiataz ecclias sub̄ portugali.

AD sc̄am Anastasiā. ecclesia ista est v̄sus
palatii mai⁹ p̄structa ex opposito eccle-
sie sancti Georgij. sunt etiā relique. Statio
⁊ titulus cardinalis.

Ad scām Mariā q̄ ecclia dī scola gre
ca infra montē Auentini añ p̄noiatā ec
clia posit⁹ est un⁹ lapis rotūdus ad dispo
sitiōez faciei ⁊ vult⁹ q̄ dicebat̄ bucca verita
tis: ad quē hōies se expurgauerūt: v̄tutē suā p̄
vnā mulierē p̄didit ⁊ fuit etiā scola scī Aug.
Ad scām Sabinā. ista venerabilis eccle
sia vocat̄ ad scām Sabinam de vrbe in
mōte auētino: quā miro ope p̄bī vrbis Pe
trus illiric⁹ sub papa Celestino: sicut p̄tz in
lris aureis scriptū in pte posteriori ecclie sup
portā cip̄llinā. In isto loco fuit sedes apli
ca sicut demōstrat structura palatij: in q̄ resi
dēs p̄p̄ honorū. iij. cū curia sua n̄. dñi. Ad
ccxvi. ord. p̄dicatoꝝ: quē sc̄s Dominicus
a p̄decessore suo papa Innocētiō in p̄llio
Lateranēsi impetrauerat quēte. aplica p̄fir
mauit: ⁊ hāc eccliaz b̄tō Dñico ob spēalem
familiaritatē ⁊ magne deuotōis affectū quē
erga eū habuit inhabitandū cū fratrib⁹ suis
p̄cessit. Cui⁹ etiā ob p̄petuā rei memoriā ca
lix papalis cū patena ⁊ corpali altari ⁊ ca
pelle aplice de alabastro in isto loco reseruā
tur. hic sunt sepulta corpa scōꝝ vꝫ scē Sabi.

ne: sci Theodori: sci Alexandri pape. Nota
Aduētini primā regionē fuisse vrbis. hic ē
vñ^o lapis niger suspēsus de q̄ isti vñ^o hñt.
Credidit orantem iacto contundere saxo.
Hic scū Dñicum hostis versuto ad ipsum
Marmoris illesi confracto monstrat in eū
hisq; fides prebet suspensus ⁊ iste molans
Sunt q̄plures reliquie notabiles ⁊ scripte
Et statio in die cinerum.

Ad scū Alexiū in eodē monte Auetino
est ecclia q̄ fuit ante dom^o p̄is sci Alexi.
hic est locus ⁊ gradus vbi p̄dictus scū
Alexius p̄i incognitus. xvij. annos p̄niam
egit; vsq; ad annū icarnatōis dñice. cccvij.
suū tradidit in manus dei spiritū. In isto lo
co sunt indulgētie oī die. c. annoz ⁊ totidez
quadrages. de vita ⁊ morte eius legū ple
nius in legenda sua. hic osidit in vno taber
naculo vna imago btē v̄ginis circa quā po
nunt illa infrascripta. Hec est illa imago di
gna btē Adarie semp v̄ginis quondā exis
in ecclia eiusdē btē Adarie v̄ginis in cuita
te Edessa: vbi btis Alexius peregrinus de
gebat: et corā qua semp volebat orare nec

pmittebat. Tandē ip̄a beatissima imago bis
miraculose locuta dicit custodi ecclesie: fac
introire hoīem dei idest Alexiū qui sedet fo
ras in ostio q̄ dignus est regno celoz. Sub
altari maiori in choro sanctorū Bonifacii &
Alexii confessoris gloriosa corpora requie
scunt: vt bulla Honorij tertij pape demon
strat: necnon Hermetis martyris: & aliorū
sanctorū reliquie sunt: quoz meritis & inter
cessionibus ab omnibus malis et a morbo
epidimie liberemur.

His scām Priscā ex opposito ecclesie scē
Sabine in monte Auentino prima.

Ubi ab euandro sacrata est Iherculis ara
Urbis romane prima supersticio post
Ubi structura tot veterū tēpla pudēda des
Montis auentini nunc facta est glā maior
Vniū veri religionē dei.

Præcipue tñ ob Priscæ nobile templum
Qs priscum merito par sibi nomen habet
Nā petrus id coluit p̄p̄los dū sepe doceret
Dum faceret magno sacre q̄ sepe deo
Duz quos facinorū fontis deceperat error
Hic melius sacra purificaret aqua

Quod demum multis sese voluētibus annis
Corruit haud vlla subueniente manu
Summus et antistes Calixtus tertius ipm
Extulit omne eius restituitq; decus
Cui simul eterne tribuit dona ampla salutis
Ipsius nequa parte careret ope.

Hic scilicet Sabbā. hic est vna fontana cō
ducta in ecclesia cuius aqua hoīes pōt gu
stare seu bibere; et ex ista aq̄ scilicet infirmi curas
bant et maxime a fluxu sanguinis; quod sepe
claruit miraculis. Et est in ista fontana scilicet
de scapulario sancti abbatis et confessoris
Sabbe. Estque ibi vna abbatia ordinis sancti
Benedicti. Item possunt videri in loco
isto corpora Titi et Vespasiani; ad quorum sep
ulchrum scribuntur isti sequentes versus.
Condit hoc tumultu Titus cum Vespasiano
Patre felici sed eminent prospera Titi
Hierusalem premens domini emulos fremens
Aper de silua ferus singularis in hostes
Expurgat vineam sabaoth sternendo labore
Reddit et congruam vindictam populo nequam
Hic scilicet Anastasium ibi ad tres fontes:
In ista ecclesia et monasterio habet in

eo loco i choro vna bulla scripta q sic inci-
pit: Anno milleno bisq cetero pmo. Quar-
to nonas q xps venit mndu redemit. Actu
diuino kal. april. Honorii^o felix monis dia-
sacer hac aula psecrauit papaqz dicanit di-
uinis. Ac ter septē cardinales collaterales
interfuerūt qd martyrii dei honore. Et tunc
asserūt rē. Est hic colūna sup qua beatus
Paulus apls decollat^o est. In capella ad
tres fōtes h loc^o martyrii sci Pauli apli ē.
H btrām virginē scala celi. hic est seculi
da capella fundata in toto mūdo ad ho-
nores bte vginis Marie. Et vocat scala ce-
li sup quā btis Bernardus meruit videre
scalā erectā vsqz ad celum. In qua quicūqz
celebrant ac celebrari faciunt p animabus
existentibus in purgatorio meritis eiusdem
virginis dicte anime cito liberantur; et quic-
quid ibi deuote petitur sine dubio impetra-
t. Et sunt ibi plures indulgentie; vt patz in ta-
bula indulgentiar. Item sunt ibi recondita
ossa decem milium martyrum.

H bctām Mariam annuntiatam. Item
anno. M. cc. pontificatus dñi Honorij

pape ih. anno. v. indictioni. viij. mensis augu-
sti die. ix. dedicata est. hec ecclesia in bono-
rem beate Marie virginis et omnium sanctorum per
manus venerabilium Quagnini et Johannis
sanguini episcoporum assistentibus Johanne villa
magne. Johanne scilicet Marie de rusille. Sancti
etiam ibi in altari certe et scripte reliquie per
manus supradictorum recondite: quarum nomi-
na ponuntur in vna tabula apud altare. Inter
sciendum quod ibi vbi ista crux est in medio decem
et sancti Sebastiani ecclesie posita sunt capti-
uati isti. x. millium martyrum et militum.

Omine quo vadis. in isto loco quando ange-
lus dei beati Petrum eripuit de manu
Meronis: Saluator ei obuias: cui Petrus
ait. Dne quo vadis. et respondens: Vado
romam iterum crucifigi.

Hic sanctum Iohannem apud portam latinam ista ec-
clesia est constructa apud istam portam que dice-
batur porta latina: ibi adhuc est locus vbi missus
est sanctus Iohannes in oleo ferventissimo. sunt mul-
te indulgentie ibi. Estque statio in quadragesima.

Hic sanctum Sixtum ante portam Apianam est
claustrum mulierum in strata vbi itur ad

sancti Sebastiani. Statio i quadragesima.
Et est titulus Cardinalis.

Ad scam Balbinam. ista ecclesia dicitur etiam
ad sem saluatore: cuius imago ofiditur
supra summum altare in choro vbi sunt sepul
vii. corpa scōz videlz sancta Sabina: sanct⁹
Quirinus: et iste due virgines quibus ista
pnenominata imago apparuit. Est etiam ibi
statio in quadragesima: et titulus cardinal.
Istam ecclesiam consecrauit sanctus Gre
gorius: et concessit. vii. annos indulgētiar.
Ad sanctum Gregorium est vna abba
tia. Gregorius episcopus seruus seruo
rum dei: sicut continetur in pūilegio: qui
anno secundo sui presulatus etc. Collecta
Cardinalium epōrum et ceteroz Romane
ecclesie multitudine: ecclesiam istam quam
ad honorem sancti Andree apostoli in dio
scari construxerat in qua rudimenta et san
ctitatis susceperat incrementa: eo q̄ detulit
prout eius anima desiderabat consecrauit.
Quam ecclesiam etiam plenarie dotauit et
pūilegijs apostolicis p̄eminuit. Cōsecra
tione vō perfecta flexis ad terras genibus

se deo humili supplicatione prosternens preces fundit ad dñm dicens: **H**ic ihu xpe fili dei viui qui dixisti aplis: et p aplos vniuersis fidelibus xpianis: quodcumq; petieritis p rez in noie meo dabit vobis: peto ab omni potentia maiestatis tue qñs quicunq; deinceps in huius ecclesie circuitu elegerit sepulturam: dumodo fide xpianam teneat imperpetuum eterne damnationis non sit incendijs mancipandus: sed ad eterne vite gaudia sublimandus. **D**ione vero completa apparuit angelus dñi dicens: Gregori exaudita est oratio tua. **H**ic est brachium beati Gregorii pape primi: et crus sancti Anthaleonis.

Hic scilicet Johannem et Paulum in Celso monte. **H**ic requiescunt corpora sanctorum Johannis et Pauli. **C**irca ista loca sancta ponitur vna bulla sculpta que dicit de recoditione istorum sanctorum prenominatorum.

Presbyter ecclesie romane rite Johannes **H**ic animi voto dona vouendo dedit

Martyribus christi Paulo pariterq; Johannem **P**assio quo sedem contulit esse pares.

Statio et titulus cardinalis.

Ad sanctam Stephanum in Celiomonte est ecclesia structure rotunde ecclesiam
hanc prothomartyris Stephani diu a[n] col
lapsam Nicolaus quint^{us} p[ro]ficer maximus
in integrum restaurauit. Ibi sunt fratres or
dinis sc[ilicet] Pauli primi heremite: de cui^{us} vi
ta et obitu s[ub] infra scripta metra potes leges.
Obitus et vite primi tempus heremite.
Ut laentiter hec inspice metra solerte
Anno centesimo et septuagesimo primo
Post incarnati^o n[ost]ri de uirgine natum:
Lebalde genit^{us}: Paulus heremita p[ri]mus
hic septimdecim^{us} cum puenisset ad annu[m]
Sundu[m] reliquit heremias secreta petiuit.
Cui ter deus cum septem insuper annis
Palma dedit victu[m] corp[or]is p[er]ter et amictus
Celitus hinc manna pascuis annis seraginta
Domino mitente quotidie ceruicis ferente
Post hoc ducetos octuaginta sex q[ue] annis
Patris eterni filij de uirgine nati
Anno centesimo decimoq[ue] vite sue terno
Paulus de mundo choris septē letabādo
Ciuili sanctor[um] obijt ad regna celoz
Anno v[er]o d[omi]ni M c c x i t r a s l a t u s d e C o s t a n

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14

Antropoli in Venetias. Anno. M. ccc. lxxv.
translatus est de Venetijs ad Ungariam.
Statio. titulus Cardinalis.

Hic scām Mariā in nauicula in eos ce-
liomōte. Hic ponit vna nauis lapidea
in signū miraculi ante introitū ecclesie. Sta-
tio in quadragesima; et titulus Cardinalis.

Hic scām Mariā impatricē. hic est ima-
go btē vginis q̄ etiā allocuta ē btō Ce-
lestino pape dicēdo; q̄re ampli⁹ nō salutas
me; cū semp imaginē meā p̄tereūdo salutās
scūs Celestin⁹ genuculādo orauit et petiuit
veniam corā p̄dca imaginē; et p̄cessit post hoc
oibus genuculādo oratibus tria p̄ n̄ et tot
aue maria bona intētiōe et bono p̄posito to-
tiens quotiēs fecerint. xv. an. indulgentiaz

Hic scām Petrū et Marcellinū a. nauit-
tas dñi. M. ccc. lxxvi. indictionū. xiiij. die. p̄-
mens apul. Alexander papa p̄secrauit hāc
ecclesiā scōꝝ Petri et Marcellini et vtrūq;
altare. et reposuit in maiore altari de religis
p̄nōiatorū scōꝝ et pluriorū scōꝝ quoz nōis
bene legi possunt in sculptura ap̄ ostiū ec-
clesie. Concessit ipsi ecclesie a dicta die p̄se

cratibus usque ad octavam singulis annis in
dulgentiā trius annorum et triū quadragenarū
Et deinde transtulit dictam indulgentiam
de dicta die in feriam secundam post domi-
nicam secundam quadragesime: qua die addi-
dit indulgentiam unius anni et xi. dierū. Ti-
tulus cardinalis. Satio in xl. est.

Ad quatuor coronatos beatis Leo. iiii.
papa sub maiori altari recedens collo-
cauit corpora sanctorum martyrum Clandij Nicostii
iii Simphronij et plurimorum sanctorum. nomina scul-
pta sunt circa pernoctatum altare. et etiam aliorum
corporum sanctorum quorum nomina deo cognita sunt. Item
anno incarnationis domini nostri ihesu christi. Adriano
dicto iiii. quinta idus maii dominus noster Pascalis. ii.
pontificatus sui anno iussit cavari sub altari
quod prius robustum et fractum fuerat: et invenit
duas conchas: unam porphireticam: et aliam
et promisso. in quibus erant supradictorum
sacra corpora sanctorum. In tertia vero die iussit
vndique munire conchas et desuper altare re-
nouare ad memoriam et honorem sanctorum:
et laudem domini nostri ihesu christi. Satio: titulus et
sedes cardinalis.

Hic scilicet Clementem est claustrum fratrum or-
dinis sancti Ambrosii. sub altari maiori re-
quiescit corpus sanctissimi Clementis pape et mar-
tyris; quod translatum fuit de civitate Cersona trans
pontum maris in hac urbem per christianissimum et cle-
mentissimum Iustinianum imperatorem. et hic mul-
torum aliorum sanctorum esset religio et multe indulgentie
pessse per summos pontifices; maxime per sanctissimum
Gelasium papam quotidie illuc venientibus et an-
norum et totidem quadragesimas veniam suorum indulgentie
peccaminum de gratia speciali. et in xl. duplicant.
Item se. re. dominus Alexander papa. iij. ad honorem
sancti Ignatii martyris; cuius corpus in prenotato
altari requiescit; per suum privilegium concessit et largi-
tus est remissionem tertie parte omnium peccatorum. Sta-
tio. titulus cardinalis. Item habetur in serie pontifi-
cium rationum quod Johannes theotonicus post Leo-
nem sedit annis. ij. mensibus. v. diebus. lxx. vacavit
sedes mense uno; ut asseritur facta fuit; et iuveniss-
simam ab amasio suo Athenis ducta in di-
versis scientiis tantum profecit ut rome tandem le-
geret triennium; et magnos magistros discipu-
los haberet; nec aliquis sibi par sibi inueniret.
magne itaque scientie et opinionis existens in papa

Secorditer eligit: s̄ in papatu p̄ familiare im-
p̄gnat: vex t̄ps p̄t̄ ignoras: de sc̄o Petro
in lateranū tendēs angustiata pepit int̄ coli-
sc̄ā & sc̄m Clemenē. & ibid̄ ut d̄f̄ mortua fuit.
hac viā q̄n p̄p̄ obliq̄t d̄f̄ a plerisq̄ q̄ p̄p̄ de-
testatōez sc̄i s̄ fiat. nec p̄oīē i cathalogo p̄t̄i-
ficā: p̄p̄ muliez sexū q̄stū ad s̄ difformitatē.
Hic sc̄am Mariā nouā. ista ecclia est tri-
gua tēplo q̄d d̄f̄ eternitat̄. In nativita-
te d̄ni multa miracula apparuerūt. tēplū pa-
cis rome p̄structū: vt dicit Innocēt̄. iij. p̄p̄
pacē q̄. xij. annis rome fuit: q̄d Bppollo rome
p̄sultus r̄ndit nō casurū donec v̄go pare-
ret: funditus ea nocte corruit. Itē in dicta
ecclia est vna imago bt̄e virginis in vno ta-
bernaculo quā bt̄s Lucas. iij. discip̄s xp̄i
depinxit in Troade grecie quā angelus de
Frāgapanis sc̄i romā detulit in sup̄deant
ecclia q̄ t̄pe s̄donorij. iij. tota p̄ incēdia cō-
sumpta dispositiōi istius imagis nulla lesio
sc̄a fuit. Sūt in p̄noiata ecclia reliqe vis de
fragmētis q̄n d̄ns n̄r ihs xp̄s cibavit. v. mi-
lla hoīm de. v. panibus ordeaceis. Sūt ibi
infra altare in choro sepulta corpa sc̄oz: sc̄i

Memefii; Tribunij p[ri]s sancti Iustini; Sim
phoriani; Olimphi; Exemperij; Lucille; et
multe reliquie adducte de cimiterio sci Ca
lixti. Est ibi sepulta q[ua]dam d[omi]na romana nobil
no[m]i[n]e Francisca deo deuota cui[us] sepultura e[st]
cancellata ferro ⁊ deaurata q[ui] usq[ue] h[odie] no[n] e[st] ca
nonizata; ⁊ nom[en] ei[us] in libro vite. Li. card.

Hic scilicet Cosinam ⁊ Damianum in ista
ecclesia ponunt[ur] infrascripta metra arte
musica superius in pariete.

Aula dei claris radiat speciosa metalli
In qua plus fidei lux preciosa micat
Ad martyribus medicis pp[ro] spe certa salu[ti]
Venit ⁊ ex sacro creuit honore locus
Obtulit hec d[omi]no felix antistes dignum
Aurum ⁊ etherea vivat in aere poli.
Quicumq[ue] visitauerit ista venerabile[m] sc[ri]pt[ur]am
martyr[um] Cosme ⁊ Damiani ecclesias h[uius] om[n]i
die. Ad. annos de indulgentia posita a Gre
go. pp[ro]p[ter] h[oc] ⁊ ipse b[ea]tus Grego. p[re]secrauit altare
maius istius ecclesie; ⁊ posuit sub illo altari
corpa sc[ri]pt[ur]am martyrum Cosme ⁊ Damiani et
plurimorum corpa sc[ri]pt[ur]am quorum nomina habent in
vna tabula circa predictum altare.

Hic sciam Mariam libera nos a penis in-
ferni. scūs Silvester pontifex ro. a quo
Constantinus impator a lepra liberat⁹ ⁊ ba-
ptizatus; psecravit hunc locus q. capella btē
viginis vocat libera nos a penis inferni; ad
quez locum oibus ⁊ singulis venientibus et
elemosynam largientib⁹ vere penitentibus
⁊ pcellis. xi. milia an. de indulgentia pcessit
ibiqz draconez ligatum subt⁹ terras p. c. ⁊ l.
passus; cui⁹ ululatus ⁊ frenitus p astantes
sepe ⁊ sepius audiunt; posuit ⁊ locavit.

Hic sciaz Mariam de solatiōe est imago
btē marie vginis q. milia fecit miracula; ⁊
est in ead ecclia plenaria rmissio oim pcoz
in die dñica scā mēis Junij a primis vespis
vsqz ad secundas a papa Sixto. iij. pcessas

Hic sciam mariam de gra. hic ē unū hospi-
tale vbi quotidie sunt elemosyne infir-
mis ⁊ egrotatibus per societate romanor.

Hic carceres btī Petri apli retro capi-
tolij. In hac venerabili ecclesia pcessa
est a sūnis pōntificibus vere penitentibus et
pcellis visitantibus dictā ecclesiā ac largiene-
tib⁹ suis elemosynas quotidie tertie ptis re

missio oim peccatorum .z. cc. annorum indulgen-
tiarum. necnon voluerit dei summi pontifices deus
indulgentiam in diebus festiuis duplicari. Itē in
deā ecclia ē fons q̄ miraculose apparuit q̄n
bñ apli petr⁹ z paul⁹ stabāt in dco loco in-
carcerati. de cui⁹ fontē aq̄ baptizati sūt p̄ ma-
n⁹ dcoꝝ aploꝝ scūs Procellus z Samaritanian⁹;
q̄ custodiebāt i carcē dcoꝝ aplos. cor-
pa vō dcoꝝ martyꝝ sepulta sūt in deā ecclia.
Hic scm̄ Adrianū retro capitolium et p̄pe-
ā dñi. Abcc̄ xvij. pōti. dñi Gregorij pa-
pe a. i. indictioni. i. mens̄ Januarj die. xvij.
inuenta sunt corpora bñōꝝ martyꝝ Adarij et
Barthē; z reliq̄e scī Adriani sub maiori al-
tari z corpora scōꝝ triū pueroꝝ in absidie sup
colāna recōdita p̄ mgr̄m Delagium ep̄m Al-
binen̄. z dñm Stephanū eiusdē ecclie dyaco-
nū cardinalē cū clericis ipsi⁹ ecclie; viz pb̄o
Bartholomeo; pb̄o Paulo dyacono ro-
mano. noīa plurimoz ep̄oz subdyaconoz
z clericoz z reliq̄az patēt in vna sculptura
in choro istius ecclesie. Itē ad supplicatōez
dicti dñi Stephani cardinal. pb̄i Pauli et
Olyerij dñs Greg. ix. papa. hāc eccliaz de

dicant. Et tñ die mēse indictōe vbi supra.

H sancti Abarcum in regiōe pince sūt
mīte venerabiles reliquie que festiuis
diebus ponunt super altare in vna capsula
quar noīa patent in vna cedula circa ipam
capsulā vt vnusquisq; deuot^o legere possit.
quā ecclesiā Paulus papa. ij. a fundamētis
renouauit; maximisq; indulgētis eam dota
uit; v; oēs et singuli qui eandem ecclesiā in
octaua sanctissimi corporis dñi. nři. ihū xp̄i. et
in epiphania dñi a p̄mis vespis vsq; ad se
cūdas vespas inclusue. Et iā q̄ a feria secūda
maioris ebdomade scē nūcupate p̄prie
secutura vsq; ad ferias tertiā resurrectionis
dñice imediate sequentis tribus cōtinuis aut
interpellatis dieb^{us} saltē semel in die p̄sonalit̄
et deuote visitauerint annuatim. Et p̄ spūali
bus ac tpalibus ipi^o eccleie ornamentis hmoi
man^o porreperit adiutrices; oīm suor pctōz
plenariā remissioez et indulgētiā p̄sequantē.
H scōs ap̄los in regiōe colūne. hec est
venerabilis ecclia i hōrē. xij. ap̄loz p̄
mo a Constantino fundata; et postmodum ab
bēric^o fuit destructa. Pelagi^o et Johannes

summi pon. eā in gradū pristinū restaurātes.
multoz scōz corpib⁹ ac indulgētīs exorna
rūt; corpibus apłoz **P**hilippi z **J**acobi iu
nioris in altari maiori reconditis in dextra
pte **E**ugenie virginis z alioz martyz coi
pora. In sinistra vō corpus **S**abini marty
colobū bti **T**home; altaria sacra seruat pe
dē **P**hilippi; brachiū **J**acobi zebedei; costā
Laurētij; spatulā z brachiū **S** Blasii. btoz
apłoz martyz supraposita fenestra reponit
semp in. vi. feria. iiii. tēpor; z. v. feria dñica i
albis; ac in dñica q̄ cātā **C**anite tuba. Sta
tio etiā in ea p̄ma kal. maij; z in supradetoz
scōz solēnitatib⁹ remissioibus a pōtificibus
romanis p̄cessis saḡ dinoscit̄ p̄numita. Sta
tio in. xl. Sedes z titulus cardinalis.

Hic scām mariā inuiolatā in regiōe tregl
In ista ecclesia est oratoriū in q̄ beatus
Lucas depinxit quatuor imagines v̄ginis
gloriose; vnā ad sui deuotionē in eo statu q̄
bti **L**ucas habuit notitiā ipsi⁹ v̄ginis bti
dcē; ideo eā anulo in digito depinxit; q̄ ma
net vsq; i hodiernū diē in dco oratorio. Et
q̄ mltā miracula bta v̄go in dicta imagine

opabaf xpiani ad ea pfluētes ad deas eccle
fia veniebāt; ⁊ refecti gra leti ad ppa reuer
tebāt. vocabaf afit oratoriuū ſcī pauli ⁊ luce.

AD ſcī marcellū in regiōe tregi. In iſta
eccleſia ē mōſteriuū ſeruoꝝ bte vginis. eſt
in iſta eccleſia vna ſepultura porphiretica; in
q̄ recōdita ſunt corpa ſcōꝝ virginū ⁊ marty
rū digne ⁊ merito: ⁊ brachiū ſancti mathei
apli ⁊ euāgelifte; que oīa tpe ſcīſſimi dñi nri
Calixti. iij. a pplo romano viſa ſunt. Iſic eſt
ſepulta ſancta Felicitas cum. viij. filiis. Sta
tio titulus cardinalis ⁊ ſedes eſt.

AD ſcī Silueſtrū in regiōe columne. re
quieſcunt corpa ſcōꝝ ⁊ ſcāꝝ quoz no
ticia natalitioꝝ patꝝ in vna ſculptura longa
Oſtendit in iſta eccleſia caput ſcī Jo. bap.
relique ſancti Laurētij. vna pecia de cappa
ſancti Frāciſci; ⁊ plures alie reliquie in die
ſancti Jo. bap. ⁊ ſancti Silueſtri; quaz oīm
ndia in oſtentione reuelantur.

AD ſcī Laurē. in lucina in regiōe capi
marij anno incar. dñice. ad. cxcvi. pon.
dñi Celeſtini. iij. pape anno eius. vi. dedica
ta fuit hec eccleſia p man^o eiꝝdē Celeſtini.

cm
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14

in quo interfuerunt archiepiscopi Eboracensi ac Le-
rensiensi; Sipontini episcopus albanus; Octavianus
ostiensis; Petrus portuensis; Johannes viterbiensis
Nicolaus symphorienus etc. et tota curia cardina-
lium presidere huic ecclesie. Cuiusmodi cardinali
facta asit est haec dedicatio ad honorem dei
et beati Laurentii martyris cum deuotione totius
populi romani et adiacentium populorum cum tanta so-
lemnitate et gloria quanta hactenus nec recognita
nec uisa fuit. In sunt reliquiae quae recordate sunt
sub altari maiori duae ampullae cum adipe et sa-
guine beati Laurentii et uas plenum de cremata
carne sancti Laurentii. Gausape qui angelus terpsit
corpus eius. Craticula super quam afflatus fuit scilicet
Laurentius. Et corpora beatorum martyrum Alexan-
dri pape. Eusebii. Theodoli. Severine. Ido-
tiani. Eusebii. Vincetii. Peregrini et Gor-
diani. Multa plurimorum sanctorum et reliquiae in de-
iuxta parte chori patent istis sculptis.

Ad sanctum Triphonem est ecclesia contigua
ecclesie sancti Augustini. Estque statio ibi
in quadragesima et indulgentia.

Ad sanctum Augustinum in regione caput mar-
tis est una ecclesia noua nunc a fundamēto

nis pulchre erecta et instructa. hic est sepulchrum
in scilicet Adonice. estque caput scilicet Adonice et
scilicet Ruffine. hic est principalior imago in omnes
sanctos. Lucas depinxit: quam semper quocumque ie-
rat secum portavit. et repta est in sepultura sancti
Luce circa caput eius. et vocatur sancta maria vir-
go virginum et mater omnium. Etiam per totam urbem roma-
nam claruit miracula. tempore Innocentii pape. viij.
Anno domini nostri ihesu christi. Mcccclxxv.

Hic in semine Zippollinare regescent corpora
sanctorum martyrum Eustratii Martiani Euge-
nii Drestii et Aurelii sub altari maiori. sta-
tio in quadragesima. sedes cardinalis.

Hic sanctam mariam de populo ad portam flami-
niam. aliud nomen venit isto modo et ortu-
bus ut patet ex infrascriptis. Tempore pape Pascalis
ubi nunc altare maius est: erat quedam arbor. nu-
cis alias arbores in altitudine precellens: in qua
demones corporum Hieronis custodientes lati-
tabant: quod omnes transientes per portam istam prenoctatas
flaminea trucidabant et penitus suffocabant. au-
diens autem beatus sanctissimus predictus papa Pascalis
omni populo indixit letuniam. Et cum clero in oratione
nequissimos de more supplicando ut deus et beatus

maria virgo dignarentur pplm romanu a taz
in diuaniſſima ⁊ terribili peſte liberaſ; ac cui
placeret qd faciendū miſericordie relaxaret
Cui tertia nocte apparuit beata virgo his
alloquēs verbis dicēs: Paſcal ſurge egre
dere ad locū q flāminea porta vocat: iuxta
quaz nucis arborē repies alias arbores lō
gitudine pēdentē: quaz pcedere facias ⁊
penitus eradicare: ⁊ in eodē loco meo nōie
facias eccleſiaz fabricari. Qui cū euigilaſ
ſtatim ad dēū locū acceſſit: gregata multi
tudine populi ac cleri ⁊ platorū pceſſionalit
⁊ dictaz arborē pcepit incidi atqz radicitus
eradicari. Ador vt eradicata extitit vbi ipē
pprijs manib⁹ altare fundauit: ⁊ poſtmōdū
in ſui pſecratiōe certis reliquijs inſigniuit: et
miſericordie indulgētias pūulgauit. In c^o
pſecratiōe omib⁹ deuote accedētibus ⁊ ſu
as elemoſynas largiētib⁹ iuxta ſuaz viriſi poſ
ſibilitatē. ſupradict⁹ papa Paſcalis pceſſit
a feria. vi. poſt tertiā dñicā qdrageſime. vſqz
ad octauā paſce p quolibz die mille annos
⁊ totidē quadragenas ob reuerentiaz vgis
quā Sixt⁹ pp. iij. de nouo a fundamentis re

nonant: eāq; maximis indulgētis dotant:
v; oēs ⁊ singuli q; eandē eccliam in natiuita-
tis: purificatōis: annūtiatōis: visitatōis: et
assumptōis s̄ Marie v̄ginis a primis vespis
vsq; ad sc̄das singulis earū dē festiuitatū di-
ebus. Et qualib; die sabbati singular; ebdo-
madaz quadragesime. Et post mediū qua-
dragesime singulis diebus vsq; ad octauas
pasce visitauerint: plenariā oīm suoz pctōz
remissionē ⁊ veniā psequant. In eadez vo-
eclesia sunt q̄ plures venerabilissime reli-
quie: quarū nōia nimis longū eēt enarrare.
Ad sc̄am Bibianā: locus qui vocabat
ab antiquo tpe vispileati: modno tpe
mōsteriū scē Bibiane. Item a: a natiuitate
dñi. Ad honoz p̄. iij. hāc eccliam p̄seca-
uit: remissionē triū annoz ⁊ triū quadra-
naz a die p̄secratōis quā. iij. die añ ip̄as dñi
cā de passiōe statuit celebrandā: vsq; ad oc-
tauā ip̄ius annuatiz singulis dieb; ad eā de-
uote veniētibus indulgēdo. in loco isto plā-
tauit scā Bibiana vnā herbā: q; puluerizata
hōies a morbo curant caduco. Quō susci-
piendus est iste puluis ponitur in scriptis.

Fuerit in hoc loco sepulta. v. milia corporum
scōrum martyrum absque punitis et mulieribus. et
ibidem est indulgentia maxima ut in cronicis
veraciter enarrat. Sunt et etiam sexcentorum
milia annorum indulgentiarum in festo omnium
sanctorum. Statio in quadragesima.

Ad sanctum Eusebium est monasterium in quo sunt
vii. ad. dccc. et. xliiij. quadragesime vere in-
dulgentie processerunt omnibus visitantibus manus
porrigentibus. nomina multorum sanctorum quorum corpora
sunt in ista ecclesia sancti Eusebii recodita
possunt in una tabula scripta secundum ordinem
legi. Statio. titulus cardinalis.

Ad sanctam Adatheam in via ubi progreditur de
sancto Johanne in laterano ad ecclesiam sancte
Marię maioris: ibi sunt. ad. anni indulgentiarum
et totidem quadragesime et remissio septime partis
omnium peccatorum: quas confirmavit papa Ho-
norius Alexander et Innocentius.

Ad sanctum Julianum ex opposito ecclesie sancti
Eusebii: hic prope videntur adhuc ab anti-
quo idolorum imagines posite. Sunt in ecclesia pro-
nomiata sancti Juliani fratres carmelitarum. Notandum
est quod ibi fit una aqua benedicta cum reliquijs sanctorum

Juliani & Alberti: q̄ curat oēs febricitates:
etiā alias infirmitates: q̄ ieiunū sumūt cū tri-
b⁹ p̄ n̄r̄ & totidē aue maria: ad laudē oīpo-
tent̄ deī: gloriose v̄ginis marie: & scōz Juli-
ani & Alberti: v̄. vnā missam ad honorē p̄-
n̄ciati sc̄i Alberti legant vel legi faciant. c̄
festiuitates sunt septima die Augusti.

Hic sancti Vitum ad macellos. in ista
ecclesia. est vnus lapis marmoreus. ser-
reo cancello circumdatus: sup̄ quo crucida-
ta seu interfecta sūt vltra milia. corpa scōz
martyz. s̄nturq; i p̄dicta ecclesia. v̄. milia
annoz & totidē quadragene. Itē in supra-
dicta ecclesia h̄etur talis gr̄a p̄ merita scōz
martyz. Viti & Modesti & Crescētie q̄ q̄-
cūq; fuisset lesus ab aliquo canie rabido vel
rabiolo: vel a quouis alio aīali: cum pane
tincto in oleo sancti Viti demum comesti a
patiente liberatur.

Hic sc̄taz Praxedē t̄pib⁹ sc̄ssimi ac bea-
tissimi ap̄lici d̄ni P̄dascalis pape intro-
ducta sunt venerāda scōz corpa i h̄ac sc̄m̄
& venerabilē basilicā b̄tē x̄pi v̄gis Praxē-
dis: q̄ p̄dictis p̄t̄ifex diruta & cimiteriū seu

corpis lacerta auferēs sub altari summo p
prijis manibus collocavit in mēse Julij die
xx. iudiciorū. p. In capella libera nos a pe
nis inferni ⁊ ort^o paradisi est colūna in qua
ligatus fuit dñs nř ih̄s xp̄s in passiōe sua: ⁊
sup̄ dēā colūna sūt corpa scōz martyz. Cla
lētini ⁊ Lenonis. ⁊ in medio capelle sub la
pide rotūdo sūt corpa. xl. martyz. ⁊ in sin
stra manu sup̄ quē positū est plūbus: cū quo
colūna fuit mutata quē mulieres tāgunt ex
quo non p̄t intrare capellā: sub illo lapide
sunt sepulti. xi. sūmī pōtifices: ⁊ sunt indulgē
tie quotidie. xij. ad. annoz ⁊ totidē q̄drage
nar: ⁊ tertie p̄is remissio oīm p̄cōz. In me
dio eccleie vbi ferrū circumdat lapidē rotun
dū sub illo lapide dī esse sanguis scōz mar
tyz quē beata Praxedis cū quadā spōgia
colligēs in hūc puteū lapide rotūdo p̄clusi
infundebat: ⁊ multa scōz corpa in xp̄o zela
nit p̄ quoz merita p̄cedat nobis de^o celoz
regna. Itē in hac supradēā venerabili eccle
sia seu capella est altare sup̄ quo Pascales
papa p̄dict^o celebravit. v. missas p̄ quada
sā defuncta: quibz fuit visibilr̄ vidit illum

deferre btām virgīnē in gremio oīpotēs dci
vt euidēt pz ī pariete dcē capelle sup fene
stram ferream; quo viso miraculo auctozita
te aplica dimisit q̄ siqs celebrari fecerit ex
trahat vnam animam de purgatorio.

Hic sanctum Martinū in montibus tpi
bus dñi Sergij pape iunioris in sacro
altari beati Siluestri p̄sulis; ⁊ beati Marti
ni; euz beatissimo Fabiano ⁊ Stephano et
Sothere martyribus ac summis pōtificib⁹;
insimulq̄ Elsterio cum sanctissima filia eius
sanctozq̄ Ciriaco ⁊c. De sanctis pluribus
habet sculpta in marmore ad dextrā ptem
chori sūmi altaris istius noīate ecclie inely
te. Itē isti sequētes vsus sunt scripti lris au
reis siue ope musaico triplici circulo ī circu
itu parietē supra sūmū altare. istius ecclie.
Sergius hanc cepit p̄sul quā cernis aulā
Romane sedes diuino tactus amore
Cenobiū sacri statuit monachosq̄ locauit
Regna qbus martin⁹ ouās siluester ⁊ alm⁹
Qui moriēs nullum potui p̄ferre decorem.
Perfecit solers melius q̄ ante manebat.
Qui dño assiduas valeāt p̄soluere laudes.

Prefulgent gaudentes sicq; cum rō
S; mor p̄ Leo quart^o vt culmā sumpfit
Etq; pie totam picturam ornauit honeste
Talibus vt donis quoz pro tpe meritis
Hec tempora dicata coniscant

Ad sanctū Ciriaci retro termas ē vna
ecclesia ruiata vbi quondā erat statio
z indulgentia; que omnia tempore Sixti
pape quarti translata sunt in ecclesiā sancti
Quirici apud turrin militie.

Instaurata videlz Quiricus cū nre Julitā
Que fuerant longa diruta templa die
Principe sub Sixto delubris nulla vetustas
Hic reficit pontes menia templa vias
Sūt sub altari maiori recōdite reliqe de plu
ribus martyribus; z quoz nomina habent
scripta apud predictum altare.

Ad scāz Susannā ap̄ termas ibi sūt se
pulti scā Susanna z ei^o p̄. Est ibi clau
strū or̄s scī Augustini. Statio titul^o Carō.

Ad scāz Potētianā in ista ecclia. s. Po
tētiane soroz; scē Praxedis regesūt
vltra tria milia corporoz scōz martyz in cin
fero Pistille; z p̄ Sūplici^o p̄secravit hāc

ecclesiam: et processit per quolibet corpe deuote
eā visitatib⁹ indulgētias vni⁹ anni et vnā q̄
dragenā et tertie p̄i p̄cōz remissioz. p̄p̄. Ce-
lestin⁹ Bonifaci⁹ Clemēs Greg. Urban⁹
Alexāder: quibz istoz processit indulgētias q̄
ibi hñtur scripte in vna tabula et legi pleni⁹
pñt. Itē in p̄ma capella hui⁹ ecclesie retro
hinnā altare vsus meridiē celebrauit scūs
p̄m⁹ primā suā missaz. et in maiori capel-
la versus meridiē est puteus in quo recōdi-
tus est sanguis triū miliū martyz: et in ea ca-
pella vocata scī pastoris: quidam sacerdos
missam celebrās infestinatiōe diaboli agita-
tus in elenatiōe scā dubitabat ibi esse verū
corp⁹ xp̄i: et statiz hostia ab altari sup lapidē
marmoreū cecidit. sacerdos vidēs miracu-
lū pauit et manib⁹ maxīma cū reuerētia ho-
stia suscepit: q̄ ibi supra lapidē sue magnitudi-
dis reliq̄ miraculose signū: qd̄ adhuc vsqz
t̄ps vidēt vbi est pua craticula: et ex hoc mi-
raculo sacerdos credidit qd̄ antea dubita-
bat. Titulus et sedes est Cardinalis.

Hic scās Indolā est claustrū mulierū i qd̄
raro peregrini intrant et alij homines.

Ad sc̄m Vitale est vna ecclia p̄ papam
Sixtū quartū restaurata tpe suo anno
iubilei. Est statio: titulus cardinalis.

Ad sc̄m Laurentiū palispne: intra pala
tia Decū impatoris ista ecclia ē stru
cta. hic est locus martyriū vbi affatus est be
atus Laurētī: sepulturaq; existit btē Bi
gitte q̄ fuit regina regni Suetie. ibi in hōia
ta ecclia sc̄i Laurētij plures reliq; om̄nif
p̄ma ferla quā q̄dragesime: quax noīa ha
benf in vna tabula scripta: vna ps craticule
vnū brachiū sc̄i Laurētij. Itex ī vno cristal
lo carbōes certi q̄ clare ⁊ lucide videri p̄sit
qb̄ affat̄ ē btūs Laurētī: etiā ossa eiusdē
Statio in q̄dragesima. Est claustrū mulier.

Ad sc̄as Eufemiā. ista ecclia ē in medio
istaz ecclesiaz sc̄e Potētiane ⁊ sancti
Petri ad vincula inferius ī strata vbi itur
ad mariā maiorē est claustrū mulier. q̄ pre
nominata sc̄a Eufemia plecta fuit in puteū
in quo serpentes ⁊ scorpiones erant: a qui
bus gratia xp̄i illesa exiuit.

Ad sc̄m Laurentiū in carcere in eadem
strata qua p̄nōiata ecclesia sancte Eu

femic est ppe. dñi etiā ad sc̄m Laurentiū ad
fōtes. Est etiā claustrū monialū. ibiq; sc̄tis
Laurentius sc̄m Ipolituz & Lucillū bapti
zauit & eos fidem xp̄ianam docuit.

H B sc̄m petrū ad vincula in mōte: h̄ est
cardinalis titul⁹ & sedes. de religis b̄
ccclie & indulgētis infrascripta metra lege
b̄ dñi templum Petro fuit. ante dicatū
Et sibi antistes Sirtus sacrauerat olim
Cūli bello destructum post fuit ipsum.

Endoxia quidem totum renouauit ibidem
Pelagius rursus sacrauit papa beatus
Corpora sanctorū candens ibi machabeoz
Apposuit Petri preciosi vincula ferri.

Illustris mulier que detulit ab hierusalem
Et quibus est Petr⁹ Hierōis tpe vinctus
Augusti mensis celebrant festa kalendis

Quiq; huc accesserint lauant crimina cūcta.
Itē s̄ his & plurib⁹ reliquijs ponit pulchre
in vna tabla vbi pleni⁹ quisq; pōt intelligē.

H B sc̄as mariā ara celi ppe capitolū in
mōte qui dicebat tarpei⁹ mōs: vbi ascē
dit p gradus. c. & xx. Vbi nunc illa ecclesia
est: fuit palatium Octauiani: cui Sibilla

quē romani vt deū adorare volebāt. Circu
tū aureū circa solē osidit: et in eo vginē pue
rū gestatē in gremio dicēs: Hic maior te ē.
Post dirupit ibi vnū altare et vocauit ara
celli; oblationē fecit et adorauit vngentū fi
liū dei. Ad istū altare ponunt isti vñs scul
pti in medio duarū columnarū marmorearū.
Luminis hāc almā nris q scandis ad hū
Lūctarū pmaq; fuit orbe sita. Iñtas q
hic struxit octavian⁹. Hāc arā celi factā euz
ples p̄ ei. Sūt in ista eccl'a infrascripte reli
quie. Est ibi sepulchrū scē Helene q fuit m̄
Cōstantini. hic sepultus est scūs Habūdus
scūs Artensi⁹; scūs Habundāt⁹. ibi est vna
imago btē marie vgis quā scūs Lucas de
pinxit in ea dispositiōe et forma dū stetit ad
crucē dñi nri ihu xpi; de cui⁹ virtute p̄t le
gi in vna tabula posita circa istas imaginem
miracula multa. Itē ad choꝝ est vn⁹ lapis
vbi pua cācella rotūdus positus: de q lege
istos vñs. Epicole cūcti deuota mēte tene
te: Tpe Gregorij sculpt⁹ ē lapis iste Ange
licis pedibus ex bonitate ihu. Sunt in ista
ecclesia fratres ordinis sancti Francisci.

Ad scōs angelos ī regiōe scī Angeli: ibi
sepult⁹ est scūs Simphoriosus cū suis
socijs: ibi sunt etiā reliq̄e q̄ ponunt̄ in dieb⁹
festiuis. qui romane vrbis ē Senator omni
anno offert huic ecclesie unū calicem.

Ad scām mariā sup Adinernā in regiōe
pinee. In ista ecclesia sunt frēs ord. scī
Dominici. Moīis istius ecclesie rō p̄z in his
versibus sequētib⁹. Roman⁹ hic pplus vbi
delirando coluit minernā. Nunc ibi rōicolā
colit orthodoxa mariā: Illius iam deperijt
vndiqz sapia fallax. Tera p̄ hanc mūdo re-
gnat sapia rōs: Illa subacta iacet hec subli-
missima regnat. Illa suis penam s̄ nobis p̄-
mia pfert. Sūt in p̄noīata ecclesia infra scri-
pte reliquie. De crinibus ⁊ vestimentis bē
virginis. de tribus patriarchis Abraā Isaac
⁊ Jacob. de Daniele propheta. Itē soci-
etas romanorū ciuīū multas elemosinas ibi
facit orphanis ⁊ pauperibus.

Ad scās Adariā rotundā: oli tēpluz oīm
idolorū erat: nūc in hōrez bē virginis est
dicata ⁊ p̄secrata ⁊ oīm scōz. tertia ⁊ septia
die mens̄ maij est statio ⁊ perdonantia. In

diebus festiuis bte virginis ⁊ omniu scōz
est statio ⁊ perdonantia. In choro sub alta
ri sunt sepulti sancti Kasius ⁊ Anastasius.
Hic sanctam Mariam magdalenam in
regione columne: ibi societas psalonia
multa opera penitentie facit.

Hic sc̄m Eustachū in regione sancti Eus-
tachiū anno incarn. dñice. AD. cccvi. ⁊
anno. vi. Celestini. iij. pape. indictione. riiij.
in dñica qua cantat Adodicū: dedicata est
hec ecclesia sancti Eustachū cū tribus alta-
ribus: ⁊ p̄structa p̄ dictū papā. coadiutores
fuerūt hī ep̄i. Octavianus ostiens. Petrus
galloca portuens. Iohes albanens. Petrus
archiep̄s agerens. nōia plurimoz ep̄oz assu-
stentiū ponunt in sculptura instr̄i. In eadez
ecclesia sunt he reliquie. De ligno sc̄e crucis
dñi. de sanguine ip̄ius. de spinea corona. de
vestimēt̄ ei⁹. de costa sc̄i Andree. de carbōi-
bus sc̄i Laurētij. ⁊ reliquijs Eustachū Le-
opiste vxoris filioz Leopiste ⁊ Agapiti. po-
nunt ēt certe capselle cū reliqijs i festitatib⁹.

Hic sc̄m Saluatorem apud campū mar-
tis circa templum martis. Hic est vna

imago saluatoris que dicitur pietas.

Ad sanctam Mariam montis celi in regione regule. hic sepulta est sancta **A**mp^ha virgo. scilicet **A**maricilianus episcopus. apud istam ecclesiam sunt notabiles reliquie et indulgentie.

Ad scilicet **A**martinellam in regione regule. **S**ualterus monachus sancti Saluatoris Reatinensis tempore **H**onorij. iij. pape a fundamentis reedificavit istam ecclesiam. hic est de vestimento et tunica quam beata virgo fecit et contexit filio eius ihu xpo et crevit secum.

Ad scilicet **A**ndream in regione in medio vicus campi flore et platee indeorum. **I**ste anno a natiuitate xpi. **M**.ccccxlvij. fuerit inuente digne reliquie in vna pelui et vno vitro: que steterunt plusquam. cc. annos in isto loco: sicut patefaciebat scriptura cum istis reliquijs reperta.

Ad scilicet **B**lasium ad anellum in regione regule. hic est anulus sancti **B**lasij quem detulit in dignitate epicali in manu sua. suntque plures reliquie in ista ecclesia que in die. s. **B**lasij et alijs festiuitatibus videri possunt.

Ad scām Barbaram in regiōe parionis
in maiori altari illius ecclesie sunt posi-
te iste reliquie de capite ⁊ velo sancte Bar-
bare de vestimento virginis marie ⁊ Bar-
tholomei ap̄li; Margarite Felicis Lotici
Ep̄osepi ⁊ Sebastiani Alexij Adari Adarthe
ā interuentu Diadmatia; sc̄i Laurētij; ap̄loꝝ
Philippi ⁊ Jacobi; Petronelle; de capill
sc̄e marie magdalene. De plurimoz sc̄toꝝ
reliquis ⁊ indulgentiis habet in scriptis ad
altare maius. Etiam scribitur legenda beate
barbare meti sic posita.

Ad ecclesiaz sc̄i Jacobi hispanoz inscupa-
ta de urbe processit p̄p̄ Innocēt. viij. ple-
nariā remissioz oīm pctōꝝ oīb⁹ ⁊ singulis q̄
eandē ecclesiaz in festo eiusdē sc̄i Jacobi ap̄li a
primis vespis vsq; ad occasū solis diei ip̄i
festi deuote visitauerint annuatim.

Ad sanctā Mariā de aia est hospitale
theutonicoz. videt̄ cum maxima deuo-
tione ac cōfidentia celebrant diuina; ⁊ multe
sunt indulgentie. cuilibz q̄s alemano ytriusq;
sexus trib⁹ noctibus tradit hospitium ⁊c.

Hic sancta maria de pace qua Sixtus papa
iij. de nouo a fundamētis edificauit cōtra
marinis indulgentiis dotauit: v3 oēs 7 sin-
guli q̄ eandē ecclias singul' festiuitatib' beate
marie virginis: v3 Annūtiatiōis: uisitatiōis:
nūis: assumptiōis: natiuitatis: p̄ceptiōis: puri-
ficatiōis a primis uesp̄is uigilie usq; ad occa-
sum solis festiuitatū eandē: necnō quō-
libet die sabbati totius quadragesime p̄ totū
diē deuote uisitauerint p̄ quibz eandē fe-
stiuitatū 7 decem diez sabbati q̄ precedim ec-
clesiā uisitauerit: plenariā remissionē 7 ve-
niam oīm peccatorz suoz consequantur.

Hic sancti Laurentii in damaso in regione
pariōis apud caput flore. ecclias istā funda-
uēt beatus Damasus primus 7 dicitur. Do-
nū in festiuitatib' in una capsula eburneo de-
corata: in q̄ plures capselle cū reliquis scōz:
quoz nomia una cū istis capsellis i una cedula
scripta ponunt. Est uis bicceris grande
bitreuter q̄ in die scī Damasi hoies sumūt
potū ad hōrē p̄noiatū scī Damasi: de cuius
uirtute oēs hoies pfidunt de febribus se li-
beraturos. Titulus 7 sedes cardinalis:

Ad sc̄m Blasium de p̄neta in medio ca-
pi flore. ⁊ p̄tis sc̄i angeli in via q̄ d̄r flo-
rida via. de ista⁹ eccleie indulgētia ⁊ reliquis
isti ⁊ alij plures versus dant intelligere. ibi
in lapide versus portā sculpti. Hoc fuit ince-
ptū renouari tpe templū Urbis Alexandri
romane p̄sulis anni. Annus erat ei⁹ duode-
nus ⁊ ipse seclūnus. Annus millemis gemi-
nus tūc septuagenus. Tpe quo verbū p̄ce-
pit virgo supernā. Annus in augusto curre-
bat mense perusto. Sexta diadema fuerat in-
dictio d̄na Abbas d̄ns meris ⁊ nōie dign⁹
Ista domū quidē cepit p̄pleuit ⁊ idē. Cōdi-
dit hic lignū crucis venerabile dignum. Et
vestem diue genitricis quippe Marie. An-
dree sancti Blasij. Barieq; Crisanti.

Ad sc̄m Celsū in regione p̄tis. ubi nunc
ista ecclesia ē fuerunt olim edes patris
sc̄i Celsi; q̄ est sc̄o Juliano ⁊ Basilissa cor-
poralr trāslatus ē ad eccliā sc̄i Pauli apli
Ad sc̄am Mariā transportinā. in ista ec-
clesia erigunt̄ adhuc iste due colūne; in
quibus beati apli Petrus ⁊ Paulus fue-
runt ligati ⁊ flagellati; quas oēs bōies p̄f-

p̄ deuotōe quotidie attingere. Itē in porta
media istius ecclesie reperiunt̄ ista sculpta:
Anno dñi. **AD. cxxx.** tpe dñi Grego. viii. pa
pe anno eius. iij. mens̄ Februarij die. ij. flu
men tyberis creuit vsq̄ ad signale crucis qd̄
videt̄ in prefata porta.

AD sc̄m̄ Jacobū in medio vie ad sanctū
Petrū ⁊ castelli sc̄i angeli. hic d̄r̄ eē la
pis supra altat̄ sup̄ quē oblat̄us fuit x̄ps in
templo q̄si Simeon eū suscepit in vltias su
as et dixit: Nūc dimittis serū tuū dñe ⁊ c̄.
Sistit in tēplo puer ⁊ Simeonis in vltias
Accipit̄ cui danda quies: nam lumina serū
Consperere deum clarū tubat̄ oibus ortū.

AD sc̄as katherinā nō remote de platea
sc̄i Petri: hic fuit claustr̄ mulier̄. Ibi
est de oleo quod de sepultura sc̄e katherinē
fluit. etiā de lacte qd̄ loco sanguinis fluit
de sc̄o corpe eius q̄si decollata fuit.

AD sc̄m̄ sp̄m̄ est hospitale in quo sunt
magne elemosyne ⁊ m̄ie infirmis: etiā
dēs orphani infantuli p̄gregant̄ ibi ⁊ nutri
unt. qd̄ hospitale Sixtus papa. iiii. de nouo
fundamēto maximis structuris renouauit

magnāq; fraternitatē in eodē ordinavit; ad
quā ipse se manu ppria cū plurib; cardinali-
bus inscripsit; et processit omnibus et singul; q;
intrāt et se ad eandē fraternitatē inscribē fa-
ciant q; eligere possunt p̄fessore idoneū qui
eos absolvere p̄t ab omnibus peccat; etiam
a casibus sedē aplice reservatis in mort; arti-
culo et semel in vita; ut plenius continet in
quadāz bulla desuper facta. Estq; proxima
die dñica Antonij et Menthecostes ibi sta-
tio et indulgentia. Est ibi brachium sancti
Andree; digitus scē Katherine; q; clare p̄t
in monstrantia videri; et plēs alie reliquie.

In capella cāpi sancti. hic sepeliūt oēs
p̄grini et paupes cuiuscunq; gñatiōis.
Ad scē Pancratium p̄ portā aureā et
muros trāstiberim. ista ecclesia circūq;
lapidib; porphiretis; satis pulchre est deco-
rata. Sunt hic recondite corpa infra scripta
vz sub altari maiori requiescit corp⁹ scī Pan-
cratii ep̄i et martyr; et corp⁹ scī Pancrati
milit; et martyr; sub altari qd ē a capite h⁹
ecclesie et ad dexteraz requiescit corp⁹ sancti
Victoris martyr; vñ dicebat ecclesia sanati

Victoris & Pancratij martyrum. Sub altari
quod est in medio ecclesie requiescunt corpora
sanctorum martyrum Adalchi & Adadiani. cor-
pus sancte Sotheris virginis. Item in ea
permanet nobile cimiterium nominatum Ca-
leopodij presbiteri & martyris. In quo quidem ci-
miterio est sepulchrum beati Calixti pape et
martyris: in quo permansit per multos an-
nos corpus eius. demum translatum est ad
sanctam Mariam transyberinam; de quo etiam
quotidie ipsius ecclesie canonici faciunt co-
memorationem. iuxta quam ecclesiam sancte
Marie videlicet & versus portam portuensem
est proxima ecclesia ipsius sancti Calixti.
Ecclesia vero antedicta sancte Marie per ipsum
Calixtum constructa fuit. Requiescunt in-
super in ea reliquie seu corpora sanctorum
martyrum & virginum & confessorum: quorum
nomina sunt in libro vite. Que quidem corpora vi-
deri possunt manifeste & tangi: sed nullatenus ea
transportari: quia excoicatio papalis est: nisi ex
speciali licentia summus pontifex: nec volun-
tate ipsorum monachorum in ea ecclesia et
monasterio persistentium.

Stationes in quadragesima.

Ter die cinerū feria. iij. ad scām Sabinam
Feria quinta ad sanctum Georgium.
feria sexta ad sanctū Iohem ⁊ Paulum.
sabbato ad sanctum Triphonem.

Dñica prima ad sanctum Iohannem in
Laterano: ⁊ ad sanctum Petrum.
feria secunda ad sanctū Petrū ad vincula.
feria tertia ad sanctam Anastasiam
feria quarta ad sanctam Mariam maiore.
feria v. ad sanctū Laurentiū in palisperna.
feria sexta ad sanctos apostolos
sabbato ad sanctum Petrum

Dñica secūda ad scām mariā in nauicula
feria secunda ad sanctum Clementem
feria tertia ad sanctam Balbinam
feria quarta ad sanctam Ceciliam
feria quinta ad sanctam Mariam transy-
berim ad fontes olei

feria sexta ad sanctum Vitalem
sabbato ad sanctum Marcellum

Dñica. iij. ad scām Laurentiū ex myros
feria secunda ad sanctum Marcum

feria tertia ad sanctam Potentianam

feria quarta ad sanctum Sixtum

feria quinta ad scōs Cosmā & Damianum

feria sexta ad sanctū Laurentiū in lucina

sabbato ad sanctam Susannam

Dñica. iij. ad scāz crucē in hierusalem

feria secunda ad quatuor coronatos

feria tertia ad scm̄ Laurentiū in Damasco

feria quarta ad sanctum Paulum

feria quinta ad sanctum Siluestrum

feria sexta ad sanctum Eusebium

sabbo ad scm̄ Nicolai in carcere tulliano

Dñica quinta ad sanctum Petrum

feria secunda ad sanctum Crisogonū

feria tertia ad sanctum Ciriacum

feria quarta ad sanctum Marcellum

feria quinta ad sanctum Appollinarem

feria sexta ad scm̄ Stephanū in celiomonte

sabbo ad scm̄ Iohem ante portam latinā

Dñica sexta ad scm̄ Iohem in laterano

feria secunda ad sanctam Praxedem

feria tertia ad sanctam Priscam

feria quarta ad sanctam Mariam maiore

feria quinta ad sanctū Iohannē i laterano

feria sexta ad scām crucem in hierusalem
sabbato ad sanctū Iohannē in laterano
¶ Dñica in pasca ad scām Mariā maiorem
feria secunda ad sanctum Petrum
feria tertia ad sanctum Paulum
feria quarta ad scm Laurentiū ex muros
feria quinta ad sanctos apostolos
feria sexta ad scām Mariam rotundam
sabbato ad sanctū Iohannē in laterano

¶ Dñica in albis ad sanctū Pancratium

¶ Sunt etiam spales stationes in quadra-
gesima. Ad sanctā Mariā de popolo omni
die a medio quadragesime vsqz ad octauā
pasce aperit r ostendit imago btē vginis.
Itē .xx. die martij est ad icām crucē in hieru-
salē statio. Istō die pfit intrare mulieres ca-
pellā scē Helene r nō alio tpe p totū annū.

¶ Stationes post pasca.

In die sancti Marci cōueniūt oēs reliquie
p totā Romā; r fit vna gñalis processio de
ecclesia sancti Marci ad sanctum Petrā.
In ebdomada rogationum secūda feria ad
sanctum Petrum.

feria tertia ad scm Iohannē in laterano.

feria quarta ad scām Mariam maiore

In die ascensionis dñi ad sanctū Petrū

Illo die ostendit ordinarie vultus sanctus

In die Penthecostes ad sanctū Petrū

Secūda penthecostes ad scām petrū ad vicula.

Tertia penthecostes ad sanctū Anastasiū.

Feria quarta. iij. tempoz ad sanctā Mariam

am maiorem; ⁊ ad sanctum Petrum.

feria. v. ad sanctū Laurentiū ex muros.

feria sexta ad sanctos apostolos

sabbato ad sanctum Petrum

Ite in. iij. tempoz mense Septēbris.

Feria. iij. ad sanctā Mariam maiorem

feria. vi. ad sanctos apostolos.

sabbato ad sanctum Petrum.

Stationes in aduentu.

Dñica prima ad sanctā Mariā maiore

Dñica. ij. ad scām crucē in hierusalem.

Dñica. iij. ad sanctum Petrum.

Feria. iij. quatuor tempoz in aduentu ad

sanctam Mariam maiorem.

feria. vi. ad sanctos apostolos.

sabbato ad sanctum Petrum.

Dñica. iij. ad sanctos apostolos.

In vigilia natiuitatis xpi ad Mariam maiorem
¶ In die natiuitatis xpi in primo gallicatu ad
scam mariam maiorem in capella ad psepe dñi
nri ihu xpi; in qua etiam non intrant mulieres.
In auroza ad missam ad sanctum Anastasium.
Ad summam missam ad scam Mariam maiorem
In die sc̄i Stephani ad sc̄m Stephanum in
celiomonte.

In die sc̄i Jobis ad .s. mariam maiorem: et ad
sc̄m Jo. in laterano: et ad sanctum Siluestrum.
In isto die ostendit caput sc̄i Jo. baptiste.
In die Innocentium ad sanctum Paulum.

In circuncisione dñi ad .s. mariam ad fontes olei
In epiphania dñi ad sanctum Petrum

¶ Dominica i sexagesima ad sanctum Paulum.

Dominica i. lxx. ad sanctum Laurentium extra muros

Dominica Esto mihi: ad sanctum Petrum

¶ Sequuntur versus stationes qua-
dragesime designantes.

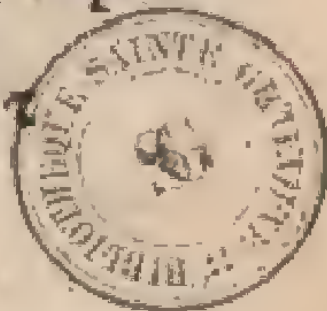
In clyta roma tibi veniarum sancta tuarum
Talis erit statio contritis et ore confessis
Perge sabinam. Seor. Jo pauz. triphonem.
Lateram cum vinculis. anasta. mariaque maior.
Post palisernas. et post volo cernem petz.

Bonica clementem. balbinam. ceciliãqz.
Transyberim duxit. vital. marcel. qz petrũ.
Ad laurēt eĩ. marci. potēs. sir. damianũ.
Hinc in lucinã. venio visitare susannam.
Hierusalē. corōat. damasũ. paulusqz laborat
Vidit siluestrũ. eusebũ. carcere vinctũ.
Petrũ. crisogonũ. quiricũ queras vbiqz.
Marcellũ. ⁊ apol. ste. b. cupis ante latinã.
Latera. præcedis. præscã. visitando maiorē.
Latera circundes. festina eernere crucem.
Maior. vult petrũ. paulus. laurēti⁹ assunt.
Hinc ad apost pergã. rotũdã. latera. pãcras.
¶ Finis.

¶ Impressum Rome per Eucharium Silber
 als Franck; Anno. AD. cccc. xci. die. xxiij.
 mensis Januarij; sedente Innocentio. viij.
 anno septimo.

¶ Registrum quaternor.

¶ Primum vacat	¶ Ad sanctũ stephanũ
¶ Quatuor ⁊	¶ Juliani ⁊
¶ Oratio de scã	¶ Victoris
¶ In hierusalem.	

cm
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14

cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

